

प्रदेश सरकारको बजेट खर्च कछुवा गतिमा

कमलेश ठाकुर / जनकपुरधाम

प्रदेश २ मा कोरोनाको प्रभावले विकास निर्माणमा असर परेको छ। कोभिड १९ का कारण लामो समयसम्म भएको बन्दबन्दीले बजेट खर्च सुस्त गतिमा भइरहेको छ। प्रत्येक वर्ष असारे विकास गरी बजेट सकाउँदै आएको प्रदेश २ सरकारले यसवर्ष कोरोनाको बहाना देखाउँदै कछुवा गतिमा बजेट खर्च गरिरहेको छ।

कोरोनाको प्रभावले प्रदेश सरकारले ६ महिनामा करिब ९ प्रतिशत बजेट मात्र खर्च गरेको छ। चालू आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को ६ महिनामा वित्तिसक्दा पनि सरकारले बजेट खर्चले गति लिन सकेको छैन। महत्वाकांक्षी नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेर बजेट छुट्ट्याएको प्रदेश २ सरकारले काम अगाडि बढाउन नसक्दा यस पटक पनि बजेट न्यून खर्च हुने र धेरै बजेट फ्रिज हुने सम्भावना बढेको छ। प्रदेश सरकारले कुल विनियोजित बजेटमा साउनदेखि पुससम्म ९ दशमलव ३ प्रतिशत बजेट मात्र खर्च गरेको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका सचिव काशीराज दहालले जानकारी दिए। उनका अनुसार साउनदेखि पुससम्म खर्च भएको यो प्रतिशत प्रदेश सरकारले

खर्च गरेको जम्मा बजेट हो। प्रदेश सरकारले कुल विनियोजित बजेटमध्ये पुस मसान्तसम्म रु ३ अर्ब २९ करोड ६३ लाख ४८ हजार एक सय २० रुपैयाँ जम्मा बजेट खर्चेको छ।

चालूतर्फ १० दशमलव १२ प्रतिशत अर्थात् रु १ अर्ब ५९ करोड ५६ लाख ४० हजार एक सय ३८ मात्रै खर्च गर्न सकेको उनले बताए। प्रदेश सरकारले

पूँजीगततर्फ भन्दा न्यून बजेट खर्च गरेको देखिएको छ। पूँजीगत तर्फ सरकारले ८ दशमलव ४५ प्रतिशत अर्थात् रु १ अर्ब ६२ करोड ८ लाख ७ सय ८३ रुपैयाँ खर्चेको छ। जबकी प्रदेश सरकारले पूँजीगततर्फ रु १९ अर्ब १७ करोड ९८ लाख ९३ हजार र चालूतर्फ रु १५ अर्ब ३० करोड १० लाख ९८ हजार विनियोजन गरेको छ।

प्रदेश सरकारका प्रवक्ता समेत रहेका आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री ज्ञानेन्द्र कुमार यादवले बजेट खर्च सुस्त रहेको स्वीकार गरे। उनका अनुसार बजेट खर्च न्यून हुनुमा कोरोना संक्रमण, कर्मचारी अभाव र पूर्व तयारीको अभाव रहेको छ।

मन्त्री यादवले कोरोना र कर्मचारी अभावका कारण प्रदेश सरकारले

यसवर्ष बजेट खर्च अर्थात् विकास गर्ने लक्ष्य पनि पूरा गर्न कठिनाई हुने बताए। 'पहिलो चौमासिकमा काम गर्ने प्लानिङ हट्टि। त्यसकारण पनि न्यून मात्रामा बजेट खर्च भएको छ,' उनले भने, 'दोस्रो चौमासिकमा टेण्डर र टेन्डर प्रक्रिया सुरु हुन्छ। तेस्रो र अन्तिम चौमासिकमा धमाधम बजेट खर्च हुन्छ।'

रेशम चौधरी दोषी होइनन् : मन्त्री भट्ट

टुडे एक्सप्रेस / धनगढी

उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री लेखराज भट्टले हाल जेलमा रहेका रेशम चौधरी टीकापुर घटनामा दोषी नभएको बताएका छन्। उनले चौधरीलाई शुनिएको छ तर दोषी बाहिर रहेको शंका व्यक्त गरे।

धनगढीमा प्रेस संगठन नेपाल सुदूरपश्चिमस्तरीय भेलालाई सम्बोधनमा गर्दै उनले नेपालमा ठूला ठूला घटनाको प्रतिवेदन बाहिर नआउने गरेको भन्दै टीकापुर घटनाका दोषी पनि बाहिर रहेको जिकिर गरेका छन्। चौधरी निर्दोष रहेको भन्दै जसपा नेताहरूले पटक पटक उनको रिहा गर्नुपर्ने माग गर्छन्। सरकारका मन्त्री भट्टले पनि

उनलाई निर्दोष भनेका छन्। चौधरीले जेलमै रहेको बेला सांसद पदको शपथ लिएका थिए। उनलाई

प्रक्रिया पुन्याएर रिहा गर्ने नेकपा अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'ले पनि बताएका थिए। तर अझै रिहा हुन सकेका छैनन्। प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले संसद विघटन गरेपछि चौधरीलाई रिहा गर्नुपर्ने आवाज पनि बन्द भइसकेको छ।

कार्यक्रममा मन्त्री भट्टले नेकपा अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड विक्षिप्त बन्दै गएको आरोप समेत लगाए। उनले भने, 'संस्कारविहीन बन्दै गएपछि प्रचण्डले जे मन लाग्यो त्यही बोल्न थालेका छन्।' प्रचण्डले मन्त्रमा गएर केपी शर्मा ओलीको वच्चा

नहुनु मेरो दोष हो त भन्दै हिँडेका छन्। त्यो लेबलको मान्छेले यस्तो भनेको सुहाउन्न- उनले थपे।

मन्त्री भट्टले आफूलाई दलाल भनेको कुराप्रति कुनै गुनासो नरहेको बताए। 'प्रचण्डसँग जे छ त्यही भन्नुभयो। मलाई अनौठो लागेको छैन,' उनले भने, 'धनगढी आएर मेरो आमालाई सम्झनु भएछ, मेरो परिवारको चिन्ता

गर्न भएकोमा धन्यवाद छ उहाँलाई।' प्रचण्डले दुनियाँ ढाट्न सक्ने तर आफूलाई नसक्ने उनको भनाइ थियो। 'प्रचण्डको कार्यकर्ता होइन, सहयोद्धा हुँ, उनले प्रश्न गरे 'के प्रचण्डले मलाई न्युरोडको फुटपाथबाट उठाएर हुर्काएका हुन् ?' उनले आफूलाई मोहन वैद्यले राजनीतिमा ल्याएको पनि बताए।

भण्डै २२ लाख नगदसहित दिलसाद पक्राउ

संजय मिश्रा / रौतहट

रौतहट प्रहरीले गौर बसपार्कबाट भण्डै २२ लाख रुपैयासहित एक युवकलाई पक्राउ गरेको छ। पक्राउ पर्नेमा परोहा नगरपालिका १ जिगाडवा बेलबिछवाका २७ वर्षीय दिलसाद आलम रहेका छन्।

जिल्ला प्रहरी रौतहटका प्रवक्ता डिएसपी भरत श्रेष्ठले विशेष सूचनाको आधारमा खानतलासी गर्दा २१ लाख ९० हजार रुपैया बरामद भएपछि दिलसादलाई पक्राउ गरेको जानकारी दिए। दिलसादले चढेका नम्बर नभएको स्कुटी समेत नियन्त्रणमा लिएको उनले बताए।

बरामद रकमसहित दिलसादलाई आवश्यक कारवाहीको लागि सम्पत्ति श्रद्धीकरण आयोग काठमाडौँ पठाईएको रौतहटका प्रहरी प्रमुख एसपी सीद्धी विक्रम शाहले बताए। उनका

अनुसार पक्राउ परेका दिलसादले बरामद रकमको स्रोत खुलाउन सकेका छैन।

नक्कली नोट र खैरो हेरोइनसहित सिंह पक्राउ

टुडे एक्सप्रेस / जनकपुरधाम

पर्सा प्रहरीले नक्कली नोट (रुपैयाँ) र लागुऔषध खैरो हेरोइनसहित एक भारतीय नागरिकलाई पक्राउ गरेको छ। पक्राउ पर्नेमा भारत बिहारको मोतिहारी जिल्ला

रक्सौल बस्ने २२ वर्षीय अमनविप कुमार सिंह रहेका छन्।

वीरगञ्ज उपमहानगरपालिका १३ स्थित सडकमा चेकजाँचको क्रममा विआर ०५ एएम ६०९७ नम्बरको मोटरसाइकलमा सवार सिंहको

शीत-लहरको समयमा विसो को कारण मानिसको मृत्युसमेत हुन सक्छ त्यसैले

- न्यानो कपडाको जोडो समयमै गरौं।
- शीत लहरको समयमा घरबाहिर खुला स्थानमा धेरै समय नबित्नाऔं, घरबाहिर निस्कनुपरेमा वा धेरै समय वित्ताउनु पर्ने भएमा न्यानो कपडालगाऔं।
- रातको समयमा सिरक, कम्बल जस्ता न्यानो ओढ्ने गरौं।
- घरभित्र राति सुत्दा शरीरका साथै अनिवार्य रुपमा छान्ति तथा टाउको ढाक्ने प्रवन्ध मिलाऔं।
- शीत लहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राख्ने गरौं, र टाउको लाई चिसोबाट जोगाउने कार्य गरौं।
- विसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक तातो खाने कुराहरु खाने बानीको विकास गरौं।
- बालबालिका, बुढबुढा, गर्भवती महिला तथा बिरामीहरूको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाउदै बालबालिकाहरूलाई न्यानो अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाऔं।
- विसोको कारण बिरामी भएमा तत्कालै नजिकको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरुन्त उपचारको लागि जाने बानीको विकास गरौं।
- शीत लहर चलेको बेलामा पाल्नु पशुपंक्षीलाई सकेसम्म खुल्ला स्थानमा चराउन नलैजाऔं। गोठ / टहरामै / राखेर पर्याप्त घास / पराल र दाना दिने व्यवस्था मिलाऔं।
- विसोका कारण पशुपंक्षी बिरामी भएमा नजिककैको शुभ चिकित्सालयमा तुरुन्तै सम्पर्क गरौं औषधोपचार गर्न लैजाऔं।
- कोठाभित्र आगो बाली तातो पादां पर्याप्त भेटिलेसकको व्यवस्था मिलाउनु नभूलौं।

नेपाल सरकार
बलवा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
प्रदेश नं. २, नेपाल

रेडियो जनकपुर

मधेशको पहिलो एफ. एम. ९७ मेगाहर्ज

Radiojanakpur 97.0 mhz
Radio Janakpur 97.0 Mhz
www.radiojanakpur.org.np

बिहान ५ बजे देखि राति ११ बजेसम्म रेडियो सुन्न नभुल्नुहोला

मधेशी क्रान्ति चौकमा स्मृति टावर निर्माण सुरु

नगर प्रमुख गुप्ताद्वारा शिलान्यास

धर्मन्त्र साह / रौतहट

रौतहट सदरमुकाम गौरस्थित मधेशी क्रान्ति चौकमा स्मृति टावर बन्ने भएको छ। गौर नगरपालिकाको लगानीमा स्मृति टावर बन्न लागेको हो। सोमवार नगर प्रमुख अजय गुप्ता र उपमोक्ता समितिका अध्यक्ष अवधेश यादवले संयुक्त रूपमा स्मृति टावरको शिलान्यास गरेका छन्। एक करोडको लागतमा बन्न लागेको सो स्मृति टावरको निर्माण कार्य दुई वर्षमा सकिने बताइएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा गौर नगरपालिकाले सो आयोजनाका लागि ४० लाख रूपैयाँ विनियोजन गरेको छ। नगर प्रमुख गुप्ताले स्मृति टावरको

निर्माणसँगै गौरले पहिचान पाउने बताए। उनले टावर निर्माणपछि गौरको सुन्दरता पनि बढ्ने र देशको लागि योगदान गर्ने व्यक्तित्वहरूको स्मरण पनि गर्न सकिने बताए। टावरमा देशको लागि योगदान दिने र विभिन्न कालखण्डमा शहादत प्राप्त गरेका सहिदहरूको प्रतिमा समेत स्थापना गर्ने उनले सुनाए। टावरले शहरको मौलिकता बढ्ने र यसले गौरको सौन्दर्यकरणमा टेवा पुऱ्याउने नगर प्रमुख गुप्ताले विश्वास व्यक्त गरे। शिलान्यासको क्रममा प्रमुख जिल्ला अधिकारी इन्द्रदेव यादव, प्रहरी उपरीक्षक सिद्धि विक्रम शाह, विभिन्न वडाका अध्यक्षहरूको सहभागिता रहेको थियो।

गौशालामा डिप्लोमा इन आयुर्वेद विज्ञान विषय पढाइ शुरु

धनवीर महतो / गौशाला

महोत्तरीको गौशालामा पहिलो पटक डिप्लोमा इन आयुर्वेद विज्ञान विषयको पठनपाठन शुरु भएको छ। सोमवार राष्ट्रिय मावि कान्ति बजारको प्राङ्गणमा आयोजित एक समारोहबीच नेपालमै पहिलो पटक सो विषयको पठनपाठन शुरु गरियो।

सिटीईभिटिसँग समन्वयन गर्दै गौशाला नगरपालिकाले सो तहको पठनपाठन शुरु गरेको छ। कार्यक्रमको शुभारम्भ गर्दै पूर्वमन्त्री गिरीराजमणि पोखरेलले आयुर्वेद विज्ञानलाई आधुनिक विज्ञानसँग जोडी सबैको सहयोगमा अभियानको रूपमा विकसित गर्नुपर्नेमा जोड दिए। पश्चिमा विज्ञानतर्फ आकर्षित भएकै कारण समाजबाट योग, ध्यान लोप हुँदै गएकोले तिनै तहका सरकारले प्राचीन विज्ञानलाई जीवन्त राख्ने किसिमको अभियान जनस्तरसम्म संचालन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको पूर्वमन्त्री पोखरेलले औल्याए। उनले मध्यमस्तरीय जनशक्ति उत्पादन गर्नका लागि आयुर्वेद शिक्षाको भूमिका अहम हुने विश्वास व्यक्त गरे।

प्राविधिक शिक्षालय भवनको शिलान्यास

स्थानीय महेन्द्र लामाले व्यक्तित्वगत रूपमा प्रदान गरेको १० कटठा जग्गामा पूर्वमन्त्री पोखरेलले गौशाला प्राविधिक शिक्षालय भवनको शिलान्यास गरेका छन्। सो जग्गा सोमवार मालपोत कार्यालय जलेश्वरबाट शिलान्यासको नाममा दर्ता

समेत भइसकेको गौशाला नगरपालिका १२ का अध्यक्ष कृष्णवहादुर विश्वकर्माको बताए। जग्गा प्राप्त भएपछि अब गौशाला प्राविधिक शिक्षालयको कामकाज तीब्र गतिमा अगाडि बढ्ने उनको विश्वास छ।

कार्यक्रममा बोल्दै प्रदेश २ का सामाजिक विकास मन्त्रालयका सचिव कृष्णप्रसाद कापडौले शिक्षा, स्वास्थ्यलाई प्राथमिकतामा राखेर प्रदेश सरकारले मानव सूचकांकलाई अगाडि बढाउने योजना तयार पारेको जानकारी दिए। प्रदेश सरकारका शिक्षा नीतिमा गौशाला नगरपालिकालाई समेटिएको प्रदेश सचिव कापडौले बताए। यस्तै सिटीईभिटि प्रदेश २ प्रमुख नागेन्द्र साहले गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षाको माध्यमले प्रदेश

२ लाई नमूना बनाउने किसिमको गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्नका लागि सरोकारवाला निकायलाई आग्रह गरे। कार्यक्रमको अध्यक्षता गरेका नगरप्रमुख शिवनाथ महतोले संस्था उद्घाटन गरेर मात्र नहुने भन्दै यसलाई व्यवस्थित गरी निरन्तरता प्रदान गर्नुपर्नेमा सबैको भूमिकाको आवश्यक रहेको बताए। प्रदेश २ का सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट आयुर्वेद अस्पताल निर्माणका लागि ३० लाख बराबरको सहयोग प्राप्त भएको पनि उनले जानकारी गराए।

ओरिया खोलामा अवैध उत्खनन

टुडे एक्सप्रेस / बीरगञ्ज

पर्सा जिल्लाको जगरनाथपुर गाउँपालिका वडा नं १ पिपलाडी विसनपुर रहेको ओरिया खोलाबाट भारतीय पक्षले एकतफीरूपमा अवैध बालुवा उत्खनन गर्नेक्रम रोकिएको छैन। उसले वार्षिक सात करोड मूल्य बराबरको बालुवा लाने गरेको बताइएको छ। दैनिक एक हजारभन्दा बढी भारतीय टुराक्टर अवैधरूपमा खोलामा पसेर जथाभावी बालुवा उत्खनन गर्दा बातावरणसमेत प्रभावित भएको स्थानीयवासीहरूको आरोप छ। खोला नजिकै सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल चोर्डर आउट पोष्ट र प्रहरी चौकीसमेत रहेको छ।

विगत २० वर्षदेखि सो खोलाको स्वामित्वका बारेमा दुईदेशबीच विवाद रहेको र भारतीयले खोलाबाट बालुवा निकाल्ने क्रम नरोकिएको

जगरनाथपुर गाउँपालिकाका अध्यक्ष जालिम मियाँ मन्सुरीले बताए। उनले भने, 'विगत तीन वर्षदेखि भारतीयलाई खोलाबाट बालुवा

निकाल्न रोक लगाएको भए पनि केही दिनयता भारतीयले सो खोलाबाट पुनः अवैधरूपमा बालुवा निकाल्न थालेको छ।' केही दिनअघि दुई टुराक्टर कब्जामा लिएको सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक वसन्त जिसीले जानकारी दिए। बारि पर्साको पिपडाडी गाउँ रहेको छ भने उता भारतको भड्गाहा गाउँ रहेको छ र बीचबाट ओरिया खोला बगेको भए पनि भारतले आफ्नो क्षेत्रमा खोला रहेको भनी दावी गर्दै ठेक्कासमेत लगाउने गरेको छ। प्रमुख जिल्ला अधिकारी आसमान तामाङले समस्याका बारेमा आफूलाई जानकारी भएको र चाँडै नै अनुगमन गरी दोषीमाथि कारवाही गरिने बताएका छन्।

आजको राशिफल
ई. खिबेक
परामर्शको लागि सम्पर्क ९८१२००५३७८

- मेष :** चु, चे, चो, ला, लि, लु, ले, लो, अ - धैर्य एवं लगनशीलताले अवसर दिलाउने छ। प्रेम सम्बन्ध कसिलो हुनेछ। नयाँ ज्ञान सिक्ने मौका मिलेछ।
- वृष :** इ, उ, ए, ओ, बा, बि, बु, बे, बो - शरीरमा स्फूर्ति र उमङ्को कमी हुनेछ। यात्रामा मालसामान हराउन सक्छ। सानो तिना समस्यामा अल्फिनु पर्नेछ।
- मिथुन :** का, कि, कु, घ, ङ, छ, के, को, ह - आज धार्मिक क्षेत्रको भ्रमण हुनेछ। आफन्तसँग भेटघाट हुनेछ। सौभाग्यमा अधुरा काम बन्न सक्छ।
- कर्कट :** हि, हु, हे, हो, डा, डि, डु, डे, डो - जटिल ठानिएको काम समेत सम्पादन हुनसक्छ। धार्मिक र सांस्कृतिक समारोहमा सरिक हुने सम्भावना छ।
- सिंह :** मा, मि, मु, मे, मो, टा, टि, टु, टे - मनमा शान्ति र अनुहारमा कांति छाउनेछ। कला, साहित्य तथा संगीतमा रुचि बढ्नेछ।
- कन्या :** टो, प, पि, पु, ष, ण, ठ, पे, पो - महिला वा मित्रबाट विशेष सहयोग मिलेछ। रोकिएका काम पुनः सुरु हुन सक्छन्।
- तुला :** र, रि, रु, रे, रो, ता, ति, तु, ते - महत्त्वपूर्ण कामको थालनी हुनेछ। लक्ष्मी प्रसन्न हुने योग छ। परिश्रमअनुसार उपलब्धि पनि राप्ति पाइएला।
- वृश्चिक :** तो, ना, नि, नु, ने, नो, या, यि, यु - धर्म, कर्म तथा समाजसेवामा मन लाग्नेछ। नयाँ काम सुरु गर्ने समय छ। वाक्चतुर्थाईले सङ्कल्प सिद्ध हुनेछ।
- धनु :** ये, यो, भ, भि, भु, ध, फा, द, धे - लाभदायक यात्रा हुनेछ। ठीक समयमा सही निर्णय लिन सकिनेछ। राजनैतिक क्षेत्रमा सफलता मिलेछ।
- मकर :** भो, ज, जि, खि, खु, खे, खो, गा, गि - आज लगनशीलताको कमिले गर्दा ठूलो उपलब्धि हात पार्न नसकिएला। नियमित खर्चसमेत बढ्ने योग छ।
- कुम्भ :** गु, गे, गो, सा, सि, सु, से, सो, द - आज शुभारम्भको चर्चा चलेछ। नयाँ उद्योग वा रचनात्मक काममा जुट्ने समय छ।
- मिथुन :** दि, दु, ध, फ, ज, दे, दो, च, चि - घरमा अतिथीको आगमन हुनेछ। एकपछि अर्को अवसर आउनाले मन प्रसन्न रहनेछ। भूमिबाट लाभ रहला।

सन्तान हुनुको गौरवानुभूति

गोपालप्रसाद बराल / महोत्तरी

पिताको काख गुमेको पीडा छ, शोक छ, तर उमेरले ५० वर्ष कटेकी शैल साहलाई यसै पीडा र शोकभित्र सन्तान हुनुको गौरवानुभूति भएको छ। बाबुआमाकी एक्की सन्तान शैललाई अहिले पिताको निधनसँगै उनको अरथी आफ्नो काँधमा उठाउने, चितामा दागवती दिने र पारम्परिक मृत्यु संस्कारमा मुख्यकर्ता हुन पाएपछि सन्तान हुनुको गौरवानुभूति भएको हो।

पिता सयुग साहको अरथी उठाएर दागवती दिँदै मृत्यु कर्मको मुख्यकर्तामा आफू बसेको दुःख क्षणमा शैलले बल्ल आफूले सन्तान भएको महसुस गरेको बताइन्। 'बाबु गुमाएकी छु, पीडामा छु, प्यारो काख गुमेको छ', आइतवार धनुषा जिल्लाको क्षिरेश्वर नगरपालिकामा पर्ने जलाद नदी तटको घाटमा स्वर्गीय पितालाई दागवती दिएकी शैलले भनिन्, 'यद्यपि बुबाको अरथी आफूले काँधमा उठाएर दागवती दिँदा आफू सन्तान भएको गर्व गरेँ।' महोत्तरी जिल्लाको भड्गाहा नगरपालिका-४ का स्थायी वासिन्दा ८५ वर्षीय पिता सयुगको शनिवार राति निधन भएपछि एक्की सन्तान शैलले आइतवार अरथी उठाउनेदेखि दागवती दिने र मुख्यकर्ता भई पिताको मृत्यु संस्कारमा सहभागी भएकी छन्। यसअघि पितालाई उपचारका लागि जनकपुरदेखि काठमाडौंसम्म लिएर गएको शैलले काठमाडौँबाट फर्कँदै गर्दा बाटोमै शनिवार राति निधन भएको क्षण अत्यन्त पीडादायी भएको बताइन्। 'एक दशकअघि आमा फूलकुमारी साहको निधन हुँदा मैले यो अवसर पाइँदैन', पिताको वियोगमा बलिनद्र धारा आँसु काहँदै शैलले भनिन्, 'अहिले पिताको पालामा भने बल्ल सन्तान बन्न सकिन्छ।' आमाको निधन हुँदा आफूले चाहे पनि त्यतिखेर समाजले त्यो अवसर नदिँदा कुँडिएको चित्तलाई अहिले बाबुको पालामा पाएको अवसरले मलमको काम गरेको शैलको भनाइ छ। शैलकी आमाको

अरथी उठाउनेदेखि दागवती दिने र मृत्यु संस्कारको मुख्यकर्ताको भूमिका त्यतिखेर काकाका छोरा भाइले गरेका थिए। एक दशकअघिको सामाजिक रीतिरिथि र विश्वासबन्दा समाज अघि बढेको शैलको ठम्याइ छ। 'मैले आमालाई आफैँ दागवती दिन्छु, मृत्यु संस्कार (क्रियापुत्री बस्नु) को कर्ता हुन्छु भन्ने', एक दशकअघिको घटना सम्झँदै शैलले भनिन्, 'मेरो आफूले माइती ठाउँमा सारा पुकार व्यर्थ गयो।' आइमाइले पनि अरथी उठाउने, दागवती दिने र कर्ता हुने कहीं हुन्छ भनेर आफूलाई उल्लौल्लि पारेको शैलले सम्झाइन्। आमाको मृत्युपछि पितालाई आफूले घर (महेन्द्रनगर, धनुषा) ल्याएर स्याहारसम्भार गरेकी शैलले भनिन्, 'छोरीलाई आर्थिक, सांस्कृतिक, सामाजिक र पारम्परिक कार्यको दायित्व नदिने समाजमा आमाको पालामा म नै उदाहरण थिएँ। शैलले अगाडि भनिन्, 'अब परिवेश र सामाजिक चिन्तनमा निकै फरक आएछ, ५० वर्ष उमेर कटेकी मलाई बल्ल सन्तान हुनुको महसुस अहिले भयो।' शैलले पिताको अरथी उठाउँदा विल्कुले सामान्य अवस्था त थिएन। 'हँ आइमाइले काहीं अर्थी उठाउने र दागवती दिन हुन्छ र ?', यस्तो कानेखुशी गर्ने पनि थिए तर एक दशकअघि शैलकी आमाको निधन हुँदाको जस्तो त्यो स्वर बलियो रूपमा मुखरित भने हुन नसकेको उनका एक छिमेकी बताउँछन्। मधेशमा छोरीले अरथी उठाउनेदेखि दागवती दिने र मुख्यकर्ता भई माता/पिता वा अन्य परिवारजनको मृत्यु संस्कारमा सरिक भएका थोरै उदाहरणमा अब शैल थपिएकी छन्। 'छोरा सरह सबै कुरामा समान भागीदार र दायित्वको कुरा स्थापित नै हुन त अबै केही समय लाग्ला', शैलका पति लक्ष्मण साह भन्छन्, 'तर जति समाजले अहिले पचाउँदै छ, एक दशकअघिको तुलनामा यो सामाजिक क्रान्ति नै हो।' शैलले पिताको मृत्यु संस्कारमा लिएको दायित्व महोत्तरीनगरमा अब सामान्यजस्तै भएको त्यहाँका वासिन्दा बताउँछन्।

क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिकाले गच्यो सातौँ नगरसभा

चालु आर्थिक वर्षमा ६ करोड १६ लाख रूपैयाँ मात्र खर्च

टुडे एक्सप्रेस / जनकपुरधाम

धनुषाको क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिकाले सोमवार सातौँ नगरसभा सम्पन्न गरेको छ। नगर प्रमुख योगेन्द्र पजियारको अध्यक्षतामा भएको नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को संशोधित नीति तथा बजेट प्रस्तुत गरिएको हो। नगर प्रमुख पजियार नगरपालिकामा 'रोजगार समृद्धिको आधार' मूल नाराका साथ अघि बढिरहेको यस नगरपालिकाका जनता समक्ष गरेको प्रतिवद्धता पूरा गर्ने बताए। उनले जनमतको कदर गर्दै सिमित श्रोत साधनका बावजूद पनि सबै क्षेत्रको विकास गर्ने प्रयासमा लागेको बताए। नगरको साधन श्रोतलाई सन्तुलित एवं व्यापकित ढंगबाट वितरण गर्न हरसम्भव प्रयास गरिरहेको उनको भनाइ थियो। नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को समीक्षा प्रस्तुत गर्दै अब २०७६/०७७ मा केन्द्र तथा अन्तरिक श्रोतबाट प्रस्तावित आम्दानी ५९ करोड ५२ लाख ६५ हजार प्रस्ताव गरिएकोमा यस नगरपालिकामा

आम्दानी प्राप्त भई सोमध्ये नगर क्षेत्रको विकासका लागि ५४ करोड ३२ लाख खर्च भएको बताइएको छ। कुल बजेटको ९१ प्रतिशत खर्च भएको र महालेखा परीक्षकबाट हालै लेखा परीक्षण समेत सम्पन्न भएको जानकारी गराइयो। यस्तै छैटौँ नगर सभाबाट पारित आब २०७७/०७८ का लागि ५९ करोड ५२ लाख ३२ हजारको बजेट पारित गरेको थियो। सोमध्ये हालसम्म ६ करोड १६ लाख खर्च भएको छ। यसरी लक्ष्यको तुलनामा खर्च कम हुनुको कारणमा हिन्दूहरूको महान चाड दशैं, दिपावली, छठ पर्व र कोरोनाको संक्रमणलाई देखाएको छ। कार्यक्रममा नगर उप-प्रमुख रचना माथेमा, श्रीनाथ राण महेन्द्रनगरका प्रतिनिधि, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत उमेश लाल कर्ण, वडा अध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य तथा वडा सदस्य, सर्पदंश उपचार केन्द्र महेन्द्रनगरका प्रमुख, जेष्ठ नागरिक हकहित संरक्षण मञ्चका अध्यक्ष मितलाल गिरीरिणगायतका अतिथिहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

सम्पादकीय...

सभ्य समाजको निर्माणमा जुटौं

देशमा विधिको शासन हुनुपर्छ। सबैले न्याय पाउनु पर्छ। समाजका क्लृप्त विचारलाई दण्डित गरिनुपर्छ भनेर न्यायालय स्थापना भएका हुन्। न्यायालयको न्यायसम्पादनमा पीडितलाई अझ पीडा हुने गरी काम भएको छ कि भनेर पुनर्विचार गर्नुपर्ने दिन आएको छ। लामो समयसम्म पीडितले न्याय नपाउनु पनि अन्याय नै हो। समसामयिक अवस्थामा बालिकाहरूले आफूलाई समाजमा सुरक्षित महसुस गरेका छैनन्। न्यायालयबाट समयमै न्याय नपाएको गुनासो गरेका छन्। हालै पश्चिम नेपालमा भएको बलात्कारको घटना हेर्दा अत्यन्त दर्दनाक, पाशविक एवं घृणित व्यवहार हुन पुगेको छ। राज्यका निकायले विगतका घटनाका प्रकृति हेरेर देशका बालिकालाई कसरी सुरक्षित, शिक्षित र सशक्त बनाउने भनेर तत्कालीन विधिको कानूनले यो योजना एवं रणनीति तय गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ।

महोत्तरीकी बालिकाले न्याय नपाएको कुरा गरिरहेँदा नेपालको न्याय सम्पादन अत्यन्तै सुस्त भएको पनि महसुस भएको छ। दोषीलाई यत्किता वर्ष हुँदा पनि कारवाही नहुनु उन्मुक्ति दिने किसिमको वातावरण सिर्जना हुनु, बालिका पढ्न र आमाबुवाको काखबाट एवं न्यानो वात्सल्यताबाट बन्चित हुनु, सन्त्रासमय अवस्था बनाइरहेँदा हामीले अनि हाम्रो समाजले कसरी सुरक्षा र न्यायको अनुभूति गर्ने हो भन्ने विषयमा सोचन आवश्यक छ। महोत्तरीकै हाल प्रहरीले पक्राउ गरेको घटनालाई हेर्दा पनि हाम्रा बालिका कहीं सुरक्षित छैनन् भन्ने कुरालाई नै पुष्टि गरेको छ। महिला एवं बालिकामाथि लक्षित गरी भएका यस्ता जघन्य अपराधिक क्रियाकलापले हाम्रा छोरीचेलीको अवस्था कस्तो बितिरहेको छ भन्ने कुराको स्पष्ट संकेत गर्छ।

देशमा व्याप्त गरिबी, अशिक्षा, असक्त अवस्थाको गलत फाइदा उठाउँदै अपराधमा संलग्न व्यक्तिलाई जोसुकैले पनि लुकाउनु हुँदैन। आफूले गरेको कुकृत्यको उसले कानून बमोजिम हँदसम्मको सजाय पाउनुपर्छ। अधिकारकर्मी, सामाजिक संघसंस्था, व्यक्ति वा समाजले कुनै न कुनै आधारमा कुकृत्य गर्नेलाई छुट दिनु हुँदैन। यदि सरोकारवाला सबै पक्ष सक्षम हुने हो भने समाजमा यस्ता गलत प्रवृत्तिले पृष्ठपोषण पाउँने छैन र हाम्रो समाजमा बालिकाहरू सुरक्षित तरीकाले आफ्नो भविष्यको मार्गचित्र कोर्न सक्षम हुनेछन्। अपराधीले विभिन्न समयमा कहालीलाग्दा घटनाको योजना बनाएको हुन्छ ती योजनाहरू बुझ्नसक्ने हाम्रा बालिकामा चेतनास्तर हुनुपर्छ। एकलै हुँदाको अवस्थामा यस्ता घटना हुन्छन् भन्ने जानकारी भए हाम्रा बालिका यस्ता जघन्य अपराधको शिकार हुँदैनथे।

सरोकारवाला सबै पक्ष एकजुट भएर समाजमा भएका हत्या, हिंसा, बलात्कारमा संलग्न व्यक्तिलाई तह लगाउन आवश्यक छ। यसमा कसैले कसैको मुख ताकेर बस्नु हुँदैन। घटनामा संलग्न एकाध अपराधीलाई कडा कारवाही गरिए पछि समाजमा यस्ता दुर्नियतहरू विस्तारै पाखा लाग्नेछन्। आफ्नै परिवारको होस् वा समाजको अपराध गर्ने व्यक्तिको कुनै जात, धर्म, मानवता वा नाता हुँदैन। त्यो त मानवरूपी दानव नै हो। यस्ता दानवलाई समयमै तह लगाएर कानुनी राज्यको न्याय अनुभूत गर्न पाउनुपर्छ। सभ्य समाज बनाउन सरोकारवाला सबै पक्ष एकजुट हुनुको कुनै विकल्प छैन। हाम्रा बालबालिका जति असुरक्षित हुन्छन् त्यसैकै मात्रामा हामी जङ्गली, पाखण्डी, असभ्य ठहर्छौं। बलात्कारीलाई सबै मिलेर प्रतिकार गरौं। सभ्य समाजको निर्माणमा जुटौं।

प्रफुल्ल घिमिरे

प्रजातान्त्रिक आन्दोलनका महान क्रांतिकारी योद्धा बोध प्रसाद उपाध्याय उर्फ बोध दादाको ३९औं पुण्य तिथि। बर्षा प्रति केही शब्दहरूबाट हार्दिक श्रद्धा सुमन। नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलनका समर्पित व्यक्तित्वहरूमा अद्वितीय क्रांतिकारी हुन बोध दादा जसले अहोरात्र प्रजातन्त्रका लागि आफ्ना जीवनका प्रत्येक पलहरूलाई समर्पित गर्दै प्रजातन्त्र प्राप्तिका संघर्षलाई उर्जा प्रदान गरे।

यी प्रजातन्त्र प्राप्तिका महान योद्धा जसले यस संसारबाट जनकपुरधामको पवित्र भूमिबाट विलीन भएको आज ३९औं वर्ष वितिसकेको छ।

उनी विलीन भएको यो लामो अन्तरालमा यस भूमिले निकै उतार चढाव भेलेको छ। ठुल्ला क्रांतिको सूत्रपात गरेको छ। आफ्नो पहिचान र सामर्थ्य विश्व रंगमञ्चमा स्थापित गर्न सफल भएको छ। अधिकार प्राप्तिको संघर्षमा बोध दादाको योगदानलाई हामीले विसर्जन खोजेपनि इतिहासका पानामा लेखिएका सुनौलो अक्षरहरूले कहिले विसर्जन छैन। प्रजातन्त्र प्राप्तिका सुनौलो इतिहासमा सजिँएर रहेका छन र रहने छन्।

वि.स.१९७३ सालमा बुवा डिङ्गा रुद्र लाल उपाध्याय पाल्पामा कार्यरत रहेको बेलाआमा एन कुमारीको गर्भबाट जेष्ठ पुत्ररूपमा पाल्पा मै जन्म भएको थियो। उनको मूल पुख्र्रौली घर रामेछापको चिसापानी रहे तापनि जनकपुरधाम कपिलेश्वरमा हुर्केका बढेका थिए।

वि.स.१९९२ सालदेखि प्रजातान्त्र प्राप्तिका संघर्षमा होमिएका उनले आफ्नो कर्मक्षेत्र तत्कालीन महोत्तरी (धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही) लाई बनाएर जीवनका अन्तिम समयसम्म संघर्ष गर्दै २५ माघ वि.स.२०३९ सालमा मृत्युका अन्तिम घडीमा पनि राम नामको उच्चारण गर्नेको सद्दा प्रजातन्त्र जिन्दावाद भन्दै लोकतन्त्रको प्राप्ति का लागि संघर्ष गर्न प्रेरणा दिँदै बोध दादाले यस संसारबाट आफ्ना शरीरलाई छाडेर विश्राम लिन पुगे।

संसारमा दुई थरीका मान्छेहरू हुन्छन्। एक थरीले इतिहासको निर्माण गर्दछन् भने अर्को थरीले त्यसबाट फाइदा

उठाउने गर्दछन्। बोध दादा इतिहास निर्माण गर्ने श्रेणीमा उत्रिन पुगे।

नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलनको इतिहास र नेपाली कांग्रेस एक अर्कोको पर्यायवाची शब्द हुन्। नेपाली कांग्रेसको इतिहास भन्नु नै क्रांति र प्रजातन्त्रको इतिहास हो। यश इतिहासको निर्माणमा तन,मन,धन द्वारा पूर्ण रूपमा समर्पित सादा जीवन उच्च विचारको आदर्शबाट प्रेरित व्यक्तित्व हुन बोध दादा। आफ्नो उद्देश्य र आदर्शप्रति रतिभर विचलित नभएर पटक पटक गरेर एक दशक भन्दा बढी नेपालका विभिन्न कारागारमा राजनीतिक बन्दीको रूपमा होमिने क्रांतिकारी व्यक्तित्व हुन बोध प्रसाद उपाध्याय जसलाई संघर्षकालिन साथी एवं सहयोगीहरूले बोध दादा भनेर सम्बोधन गर्दथे।

कपिलेश्वर गाउँ (हाल जनकपुर धाम-१६) मा बाल्यकाल व्यतित गरेका यिनी बनारसका हरिशचन्द्र विद्यालयबाट म्याट्रिक उत्तीर्ण गरेर कपिलेश्वर गाउँबाट राजनीतिक कृयाकलाप गतिविधिमा अग्रसर भएका थिए। वि.स. १९९२ सालदेखि राजनीतिमा संलग्न रहेका दादा वि.स. २००३ सालमा नेपाली राष्ट्रिय कांग्रेसको स्थापनाका साथ सदस्य हुन पुगे। विश्वेश्वरप्रसाद भट्टराई, केदार मान व्यथित लगायतका साथीहरूसँग लुकेर काठमाडौं जाने क्रममा वि.स.२००४ सालमा भारतको पटनाबाट रेलको मार्ग हुँदै कपिलेश्वर पुगेर गोप्य रूपमा बोध दादाको घरमा बसेका थिए। बोध दादाको पुख्र्रौली घर रामेछापको चिसापानीमा जाने आउने हुने गरेकोले केही दिनको बसाइपछि कपिलेश्वरबाट घोडागाडी बोध दादाको कोठामा, कृष्णप्रसाद भट्टराई, केदारमान व्यथितलाई बोध दादाले आफ्नै आमा एन कुमारी र श्रीमतीका साथ सिन्धुलीमाही हुँदै सिन्धुली गढी भएर खुर्कोट पुर्‍याएका थिए। त्यहाँबाट विपी कोइराला, कृष्णप्रसाद भट्टराई र केदारमान व्यथित दुम्जाको मार्ग हुँदै काठमाडौंतिर लागेका थिए भने बोध दादा आफ्नी आमा र श्रीमतीका साथ चिसापानी।

बोध दादाको निवास कपिलेश्वर यस क्षेत्रको राजनीतिक गतिविधिको संचालन केन्द्र हुने गर्दथ्यो। कपिलेश्वरस्थित उनको निवासले नेपालका राजनीतिक प्रमुख हस्तौ वि.पी.कोइराला, कृष्ण प्रसाद भट्टराई, केदार मान व्यथित, मातृका प्रसाद कोइराला, सूर्य प्रसाद उपाध्याय, टंक प्रसादका श्रीमती र रामहरि उपाध्याय जस्ता व्यक्तित्वको अतिथ्य गर्ने सुअवसर पाएको थियो। २००३४ सालको समयमा संगठन क्षेत्र

महोत्तरीको पश्चिमी क्षेत्र बलवा, मनरा, गौशालामा मथुरा प्रसाद, इन्द्र बहादुर, रघुनन्दन यादव, बेनी माधव जस्ता कर्मठ नेताहरूका सहयोग प्राप्त गरेका थिए। भारतको सुरसन्डमा कार्यालय सञ्चालन गरेर आन्दोलनलाई अगाडि बढाउन सकीय रहेका थिए। वि.स. २००७ को जनक्रान्तिमा महानायपुर क्याम्पमा रहेर क्रांति सञ्चालन गरेका बोध दादा २००७ सालको सशस्त्र क्रांतिको सफलता पश्चात् महोत्तरी जनकपुरको महेन्द्र नारायण निधीको नेतृत्वमा गठित जन सरकारमा वरिष्ठ मन्त्री भएर कृषि र न्याय विभाग सम्हालेका थिए। पछि तमसुक जाँच बुझको अध्यक्षको हैसियतले हजारौं जनौरी र बुधवा मजदुरको तमसुक कट्टा गरेर हजारौं पिडितहरूलाई लामोअन्तित पारेका थिए।

वि.स.२००९ साल जेष्ठ १० गते आउने हुने गरेकोले केही दिनको बसाइपछि कपिलेश्वरबाट घोडागाडी बोध दादाको कोठामा, कृष्णप्रसाद भट्टराई, केदारमान व्यथितलाई बोध दादाले आफ्नै आमा एन कुमारी र श्रीमतीका साथ सिन्धुलीमाही हुँदै सिन्धुली गढी भएर खुर्कोट पुर्‍याएका थिए। त्यहाँबाट विपी कोइराला, कृष्णप्रसाद भट्टराई र केदारमान व्यथित दुम्जाको मार्ग हुँदै काठमाडौंतिर लागेका थिए भने बोध दादा आफ्नी आमा र श्रीमतीका साथ चिसापानी।

नेपाली कांग्रेसको कर्मठ कार्यकर्ताको रूपमा जीवनको अन्तिम समयसम्म समर्पित रहे।

वि.स.२०१० सालमा नेपाली कांग्रेसद्वारा चलाइएको खडे बटैया आन्दोलनमा किसानहरूलाई बटैयादारी हक दिलाउन अग्रणी पंक्तिमा भूमिका निर्वाह गरेका थिए। यसै आन्दोलनको क्रममा केही समय जलेश्वरको कारावासमा समेत बस्नु परेको थियो। २०१४ सालमा नेपाली कांग्रेसले संविधान सभा लगायतका मागहरू राखेर भद्र अवज्ञा आन्दोलन शुरु गर्‍यो। राजा महेन्द्रले आम निर्वाचनको घोषणा गरे। अन्तमा नेपाली कांग्रेसले निर्वाचनमा जाने निर्णय लियो। यिनलाई क्षेत्र नं.४ वा ६ बाट पार्टीको उम्मेदवार गरेर हजारौं पिडितहरूलाई लामोअन्तित पारेका थिए।

वि.स.२०१७ सालमा राजा महेन्द्रद्वारा विपी कोइरालाको नेतृत्वको सरकारलाई विघटन गरेपछि, प्रजातन्त्र पुनःस्थापनाका लागि निर्वासित भएर भारतका सिमानाका शहर सुरसन्ड, भएर महाधिवेशनमा विपी कोइराला र तत्कालीन प्रधानमन्त्री मातृका प्रसाद कोइराला बीच विवाद भएर मातृका प्रसाद कोइरालालाई निष्कासन गरियो। नेपाली कांग्रेसमा आपसी मनोमालिनता बढेर पार्टी विखण्डित हुन पुग्यो। विखण्डित अवस्थामा केही समयका लागि मातृकाप्रसाद कोइरालाको नेतृत्वमा गठित राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीको जनरल सेक्रेटरीको रूपमा काम गरे। पुनः दुवै पार्टीको विलय गराउन भूमिका निर्वाह गरेका यिनी नेपाली कांग्रेसको केन्द्रीय सदस्य बन्न पुगे। त्यसपछि निरन्तर रूपमा

बस्नु परेको थियो। लामो समयसम्मको कारावासको जीवन व्यतीत गरेर फर्के पनि उनी कहिले शान्त भएर बसेनन्। पटक पटक पक्राउ पर्ने क्रम जारी नै रहयो। वि.स. २०२७ सालमा राजा महेन्द्रको जानकी चौक जनकपुरमा जन्मोत्सव मनाइरहेको ठाउँमा उनको नेतृत्वमा छात्र नेताहरू महन्त ठाकुर, रामप्रसाद गिरी, हरिहर विरही, केशव कोइराला, विमलेन्द्र निधी, महेन्द्र मिश्र, आनन्द दुर्गाणा लगायतका व्यक्तित्वहरूले कालो भण्डा प्रदर्शन गरेर विरोध जनाउदै गिरफ्तारी दिए। राजकाज एत अन्तर्गत मुद्दा चलाएर एक वर्षसम्म कारावासमा बस्न पुगे। वि.स.२०२८ सालमा नयाँ शिक्षा योजनाको विरुद्धमा छात्र आन्दोलनलाई नेतृत्व गरेको वापत पुनः गिरफ्तार गरेर यिनलाई जेल चलान गरियो। वि.स.२०२९ सालमा सिन्धुली रामेछापमा अनिकाल पीडितलाई सहयोगका लागि चन्दा संकलन गर्ने क्रममा पक्राउ परेर एक वर्ष पुनः कारावास बस्न पुगे। वि.स.२०३३ सालमा रा.रा.व.क्याम्पसमा वृद्ध भएको चर्को शुल्कको विरुद्धमा छात्रहरूद्वारा गरिएको आन्दोलनको नेतृत्व गर्दा छात्र नेताहरू सँगै गिरफ्तार हुन पुगे। कारावासको बसाइमा कारावास भित्र भएको प्रहरीको लाठीचार्जले उनको स्वास्थ्यमा नराम्रो असर पर्न गयो। स्वास्थ्य निकै खराब हुन गै मानसिक रोगबाट पनि प्रभावित हुन पुगे। यसपछि राजनिती सकीयता कम हुँदै गयो। लामो समयसम्म विरामी भएर सिक्किस्त भए। वि.स.२०३७ सालमा जनमत संग्रहका बेला के.पि. भट्टराई र गणेशमान सिंह उनको निवास कपिलेश्वर पुग्दा अस्वस्थताका बावजुद पनि बहुदलको पक्षमा प्रचार प्रसारमा लागेका थिए।

यसरी प्रजातन्त्र स्थापना र प्रजातन्त्रको अवसान पछि, पनि पुनः प्रजातन्त्र स्थापनाका लागि पटक पटक गरेर दस वर्षभन्दा बढी राजनीतिक बन्दीको रूपमा जलेश्वर, सिन्धुली, रामेछाप, काठमाडौंका भद्रगोल सेन्ट्रल जेल, नख्खु जेल जस्ता विभिन्न कारागारमा विभिन्न यातना भेलेका यिनी साह्रै अस्वस्थ हुन पुगे। जिवनको उतार्धमा लामो संघर्ष कारावासको यातनाको दुष्प्रभावले गर्दा अस्वस्थ अवस्थामा उपचारका क्रममा संघर्षपूर्ण कटककिर्ण पथमा अडिग रहेर वि.स.२०३९ साल माघ २५ गते चार तारे भण्डामा व्यवस्थित भएर लोकतन्त्रको लागि प्रेरणा दिँदै आफ्नो अन्तिम यात्रा पूरा गरे। श्री महान योद्धालाई हामीले विसर्जन तापिन इतिहासले विसर्जन छैन। श्री महान आत्मा प्रति हार्दिक श्रद्धा सुमन। अस्तु।

अन्धपरम्परा र विश्वप्रेम

नारायणप्रसाद अधिकारी

अर्थ निज परोवेति गणना लघुचेतसाम्।

उदार चरितानान्तु वसुधैव कुटुम्बकम्॥

यो मेरो यो अरुको भन्ने भावना त छोटो बुद्धि हुनेहरूको हो। उदार हृदय हुनेहरूको लागि त विश्व नै दाजुभाइ दिदीबहिनीहरूकै घर हो।

म प्रेमको विरोधी होइन र दास पनि होइन तर पाश्चात्य सभ्यता आफ्नै पर्व जसरी मनाउने संस्कार र त्यसमा रमाएको नखरा गर्ने उराण्टेउलो देखासिकीदेखि दिक्क लागेर आउँछ। अहिले प्रेमको बहानामा सार्वजनिक स्थल वा एकान्त अपराधीहरूको खड्डा बन्दै गएका छन्। देश बालिका बलात्कारको पीडा भोगिरहेको छ। देशमा २० वर्षमुनिको विवाहलाई बालविवाह मानिने कानूनको कार्यान्वयन गरिँदछ। समाजमा विकृतिविसंगति व्याप्त छ। विकृति विसंगतिलाई आयातीत संस्कृतिले अझ टेवा दिएको छ। आयातीत संस्कृतिमा छाडापान बढी हुने हुँदा युवायुवती त्यसमै बढी रमाएको पाइन्छ। समाज र घरपरिवारका मूल्यमान्यतालाई पन्छाएर तडकभडकमा उत्रिनु नै आफ्नो अभीष्ट सिद्धि हो भन्ने मानसिकताले समाज विकृत हुँदैछ भने समाजको व्यवहार भित्कार पाशाविक एवं जङ्गली प्रवृत्तिको बन्दै गइरहेको छ, जसले गर्दा दर्दनाक बलात्कारको घटना समेत भइरहेका छन्।

तेस्रो शताब्दीमा रोममा क्लाउडियस द्वितीयको शासनको समय थियो। रोमका सम्राट क्लाउडियस प्रेमको सम्बन्धमा अत्यन्तै क्रूर शैली अपनाएका थिए। उनले आफ्नो राज्यको सेनामा भर्ना भएका युवाले प्रेम तथा विवाह गर्न बन्देज लगाएका थिए। सेनाले विवाह वा प्रेम गरे उनीहरू प्रेममा मस्त भुल्ने र आफ्नो समग्र शासन व्यवस्था नै कमजोर हुन्छ भन्ने उनको धारणा थियो। पादरी भेलेन्टाइनले सम्राटको आदेशलाई

चुनौती दिँदै लुकिछिपी प्रेम जोडीको विवाह गराइदियो। सोही अभियोगमा उनलाई पक्राउ गरी जेल हालियो जेलमा पनि जेलरकी छोरीलाई पत्र लेख्दै उनले तिम्नो भेलेन्टाइन भन्नेको पाइयो। पादरीको कार्य क्लाउडियसले थाहा पाई उनको हत्या गर्न निर्देशन दिए। उनलाई अदालतमा पेश गरियो अदालतले पनि मृत्युदण्ड दिने फैसला गर्‍यो। १४ फेब्रुअरी २७० मा भेलेन्टाइनलाई मृत्युदण्ड दिइयो। त्यसैको

सम्झनामा पश्चिमाहरूले भ्यालेन्टाइन मनाउन थाले। भ्यालेन्टाइनको भूतले आज नेपाली समाजलाई पनि सताएको देखा उदेक लाग्छ। हाम्रो संस्कृतिको प्रेम देखावटी हुँदैन। आस्था हुन्छ, विश्वास हुन्छ, अन्यायप्रति सम्बन्ध हुन्छ, गाढा हुन्छ र चिरस्थायी हुन्छ। भौतिकभन्दा पनि हार्दिक हुन्छ, तर पश्चिमा संस्कृतिका प्रेम कुनै दीर्घकालीन र चिरस्थायी हुँदैनन्। हाम्रो संस्कृतिका प्रेम

जन्मनुअघिदेखि मरणोपरान्त हुन्छ। हाम्रो संस्कृतिमा गणध्यान, पुण्यवन, सीमन्तोत्थान जस्ता कर्महरू जन्मअगाडिका प्रेमका प्रतीक हुन् र संस्कार हुन्। जन्मदेखि नालछेदनसम्मको जातकर्म, छठियाँर, नामकरण, निष्क्रमण, देवदर्शन, अन्त्येष्टान, जिविका परीक्षा, कण्ठवेध, चूडाकर्म, अक्षरारम्भ जस्ता सोह्र संस्कार समाजलाई किन बुझाइएन वा हामीले बसन्त पञ्चमी र कृष्णजन्माष्टमी जस्ता

पर्वहरू अनन्य प्रेमका पर्वहरू हुन्। हाम्रो समाजलाई ती पर्वको महत्ता जानकारी नै छैन। कोही बुझ्न पनि चाहँदैन। पाँच सात वर्षको बच्चासहित साथीलाई रातो गुलाफ दिँदै भन्छन्- 'ह्यापी भ्यालेन्टाइन!' यसलाई के भन्ने? अब यसको आन्तरिक मर्मलाई नबुझीकनै भ्यालेनको श्राद्ध गर्दैछौं कि आपसी मित्रता गर्दैछौं? त्यो जानकारी नै छैन।

आजकाल यसको विकृतिले पनि विकराल स्वरूप लिँदैछ। रोज डे, कलेट डे, किस डे, भ्यालेन्टाइन डे अरे! आफ्नो परिवारकै आमा र बुवाको कसरी प्रेम सम्बन्ध प्रगाढ भयो? बुवाले आमालाई कति माया गर्नुहुन्छ? आमाले आफूलाई कति माया गर्नुहुन्छ? आमालाई माया गर्ने दिन मातातीर्थ औंशी कहिले पर्छ? बुवालाई माया गर्ने दिन कुशे औंशी कहिले पर्छ? दाजुभाइ र दिदीबहिनीको प्रगाढ प्रेम सम्बन्धको राखी पर्व, तीज, रक्षाबन्धन, भाइटीका यति महत्त्वका प्रेमपर्वको बारेमा बुझ्नबुझाउन आवश्यक छ। हाम्रा प्रेमपर्व किस् डे, मिस् डे, कलेट डेमा भुल्दैनन्। अपार आनन्द र महिमा लिएर आउँछन्। जसको महत्त्व हाम्रो समाजलाई किन बुझाइएन वा हामीले बसन्त पञ्चमी र कृष्णजन्माष्टमी जस्ता

अर्को व्यक्तिलाई हेर्ने दृष्टिकोण, गर्ने व्यवहार र लाग्ने माया ममता अलगअलग किसिमले अनुभूत हुन्छ। अनुसन्धानले शारीरिक प्रेमभन्दा मानसिक प्रेम प्रगाढ र चिरस्थायी हुने पुष्टि गरेको छ तर को व्यक्तिले कसलाई कति प्रेम गरेको छ भनेर प्रेम नाप्ने कसरी र माया लेख्ने मसी अहिलेसम्म बनिस्केको छैन किनकि प्रेम त भावनात्मक हुन्छ।

प्रेम विश्वजनीन आकर्षण शक्ति र शिव(सत्य)सँग सम्बन्धित हुन्छ किनकि प्रेम नमएको भए मानिस एकअर्कासँग लडेर नै मर्ने थिए। मायाको सञ्जाल निकै ठूलो छ। एकले अर्कोको अस्तित्वलाई स्वीकार गर्नु सहअस्तित्व, सह भातृत्व, मेलमिलाप, विश्ववन्धुत्व जस्ता शब्द प्रेमसँग नै सम्बन्धित रहेका हुन्छन्। मानवीय प्रेम, आत्मीय प्रेम, हार्दिक प्रेम, वैचारिक प्रेम, सांस्कृतिक प्रेम, धार्मिक प्रेम, प्रकृति प्रेम, भाषिक प्रेम, जातीय प्रेम.....प्रेम कहाँ र केमा छैन? प्रेम विनाको बस्तु त हामी जसरी पनि नष्ट गरेर छोड्छौं। प्रेम अभिव्यक्तिको तरीका र त्यसपछि गरिने व्यवहारबाट नै कसको प्रेम कति छ भनेर अनुभव गरिन्छ तर भौतिक बस्तु नमएकोले जोखन तौलन मिल्दैन। यति धेरै माया गर्छ भनेर भन्नुमा प्रेम नहुन पनि सक्छ किनकि अहिलेका मानिस स्वार्थी, घृणा, ईर्ष्या, तुष्णा, जालझेलमा फसेका पाइन्छन्। सच्चा प्रेम बोलीमा होइन व्यवहारमा अभिव्यक्त गर्न सक्नुपर्छ।

नदीमा छाडियो ७० गोही

टुडे एक्सप्रेस / चितवन

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको प्रजनन केन्द्रमा हर्काइएका ७० घडियाल गोही नदीमा छाडिएका छन्। चालू आर्थिक वर्षको साउनयता निकुञ्ज हुँदै बग्ने राप्ती नदीमा छाडिएको हो।

निकुञ्जका सूचना अधिकारी लोकेन्द्र अधिकारीका अनुसार विभिन्न समयमा गरी गोही छाडिएका हो। ती सबै गोहीलाई कसरा नजिकै नदीमा छाडिएको उहाँले जानकारी दिनुभयो। यस आर्थिक वर्षमा १०० गोही नदीमा छोड्ने योजना रहेको छ। अधिकारीका अनुसार अब छोड्ने गोहीलाई लोथर नजिकै राप्ती नदीमा छोडिने छ। यहाँ छोडिएका अधिकांश गोही भारततर्फ जाने गरेकाले राप्ती नदीको माथिल्लो भागमा छोड्न लागिएको हो।

विगतमा राप्तीसँगै नारायणी, कालीगण्डकी, कोशी, बवई,

कर्णालीलगायतका नदीमासमेत छोड्ने गरिएको भए पनि पछिल्ला वर्षमा राप्ती र नारायणीमा मात्रै छोडिदै आएको छ। ती नदीमा गोही संरक्षण हुन नसकेपछि नछोडिएको हो।

निकुञ्जको प्रजनन केन्द्रमा हाल ५८२ वटा गोही रहेका छन्। सन् १९७८ मा केन्द्र स्थापना भएपछि गोहीको बच्चा हर्काएर सन् १९८१ वाट नदीमा छाड्न थालिएको हो। पछिल्लो गणना अनुसार राप्तीमा ११८ र नारायणीमा १०१ गोही रहेका छन्। गोहीले नदी किनारमा अण्डा पारेपछि जोखिममा रहेका अण्डालाई सङ्कलन गरेर प्रजनन केन्द्रमा ल्याई कोरले र हर्काउने गरिन्छ। तिनै गोहीलाई पाँच वर्षपछि नदीमा छोड्ने गरिएको छ।

मरे पाँच हात्ती

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज सुरक्षार्थ

पालिएका पाँच हात्ती विभिन्न कारणले मरेका छन्। चालू आर्थिक वर्षको साउनयता ती हात्ती बुढो भएर र विभिन्न रोगका कारण मरेका हुन्।

निकुञ्जका सूचना अधिकारी लोकेन्द्रका अनुसार सौराहाको दीपेन्द्र गज र सुन्दर माला, भएर र विभिन्न रोगका कारण खोरसोरको अप्सराकली र

लामिचौर पोष्टको शङ्करप्रसाद मरेका हुन्। निकुञ्जका वरिष्ठ पशु चिकित्सक डा जिययकुमार श्रेष्ठका अनुसार ५५ वर्षको दीपेन्द्र गज क्षयरोगले, ७५ वर्षको

सुन्दरमाला बुढो भएर, २२ वर्षको विक्रमप्रसाद वामपुङ्को र रोपी भएर मरेका हुन्। जन्मेको १८ दिनमा अप्सराकली अकस्मात विरामी भएर मरेको हो भने ४५

वर्षको शङ्करप्रसादको सानो आन्दा वटारिएर गाँठो परेसँगै पेट फुलेर मरेको हो।

श्रेष्ठले शङ्करप्रसाद क्षयरोगका कारण मरेको हो की भन्ने आशङ्का गरिएको भए पनि पोष्टमार्तमपछि क्षयरोग नभएर आन्दा फुलेर मरेको पाइएको बताए। बच्चा विरामी भएको थाहानै ढिलागरी पाइएकाले बचाउन नसकिएको उनको भनाइ छ।

निकुञ्जका प्रमुख संरक्षण अधिकृत अणनाथ बरालले प्राकृतिक कारणबाट धेरै हात्ती मरेपछि चिकित्सकसँग छलफल भइरहेको बताए। पछिल्लो समय काम र चरेर फर्किएका हात्तीको खुट्टालाई सोडा पानीमा डुबाउने, धानलाई पखालेर मात्र खुवाउने जस्ता कार्य पनि थालिएको उनले जानकारी दिए। केही हात्तीको क्षयरोग परीक्षणका लागि नमूना लिएर पठाइएको छ। बरालले यहाँ परीक्षण नहुने भएपछि

काठमाडौँ पठाइएको बताए।

यस वर्ष धेरै हात्ती मरेसँगै निकुञ्जमा हात्तीको स्वास्थ्यको विषयमा विशेष ख्याल गर्न थालिएको छ। विगतमा निकुञ्जका हात्तीमा क्षयरोग फैलिएर हात्ती मर्न थालेपछि औषधि खुवाइएको थियो। हाल निकुञ्जमा ५१ वटा हात्ती रहेका छन्। ६ वटा कोशी वन्यजन्तु आरक्षमा दरबन्दी भएर पनि यही काम गरिरहेका छन्। निकुञ्जको खोरसोरमा हात्ती प्रजनन केन्द्र रहेको छ।

केन्द्रमा जङ्गली हात्ती धुवे, रोनाल्डोलगायतको संसर्गबाट छावा जन्मिने गर्दछन्। त्यहाँ जन्मिएका छावालालाई हर्काएर तालीमपछि काममा पठाउने गरिन्छ। निकुञ्ज सुरक्षामा हात्ती प्रयोग हुने गरेको छ। विगतमा पर्यटक घुमाउन प्रयोग गरिने भए पनि पछिल्ला वर्षमा निजी हात्ती मात्र प्रयोग गरिँदै आएको छ।

विद्युतीय सवारीसाधन परीक्षणका लागि उपकरण खरीद गरिँदै

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौँ

नेपालमा विद्युतीय सवारी साधनप्रतिको आकर्षण बढिरहेका बेहिकल फिटनेस टेस्ट सेन्टर (भिएफएफ)ले ती सवारीसाधनको जाँच उपकरणबाट गर्ने भएको छ।

दुई पाइप्रे र हलुका चार पाइप्रे सवारी साधनको जाँच गर्न उपकरण खरीद अघि बढाइएको छ। ती उपकरणले सवारी साधनको चक्रमा चलाएपछि कति पावर छ, कति उकालो तान्न सक्छ, कति गतिमा कुद्न सक्छ भन्ने जानकारी दिने केन्द्रका प्रमुख रामचन्द्र पौडेलले बताए। उनका अनुसार

ती जानकारी कम्प्युटरमा गएर प्रिन्ट गरेर निकाल्न सकिन्छ।

केही महिना पहिले ठेक्का सम्पन्नता भएकामा खरीद गरेर ल्याउने प्रक्रियामा रहेको उनले बताए। यस वर्ष चैत/वैशाखसम्ममा उपकरण ल्याउने योजना बनाइएको छ। उनले भने, 'कोभिडको कारण आउन अलि समय लाग्ने भएकाले हामी पनि लचिलो बनेका छौं।'

चालू आर्वाभित्र खरीद गरेपछि आगामी आवामा त्यसलाई सञ्चालन गर्ने लक्ष्य लिइएको छ। अहिले सरकारले जाँच पास र 'रोड ओपिनियन टेस्ट' अनिवार्य गरिए पनि

परीक्षण मान्छेले आँखाले हेरेर(म्यानुअल) नै हुँदै आएको छ। आगामी दिनमा उपकरणको प्रयोग गरी सवारी साधन सडकमा गुड्नका लागि उपयुक्त होइन भनी जाँच हुने बताइएको छ। मान्छेले हेरेर गरिने परीक्षण भरपर्दो नहुने भएकाले वैज्ञानिक रूपमा परीक्षण गर्न खोजिएको प्रमुख पौडेलले बताए। उनका अनुसार भन्सारबाट आएका विद्युतीय गाडी पहिले वाटोमा चलाउन मिल्ने भनी केन्द्रले प्रमाणित गरेपछि मात्रै यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता हुने गर्छन्।

अहिलेसम्म ह्वाइट गुम्बालगायतका काठमाडौँ उपत्यकाका डाँडामा पुगेर कति

उकालोसम्म जान सक्छ भनी जाँच हुने गरेको थियो। सवारी साधनको वास्तविक अवस्था थाहा पाउन र परीक्षणका क्रममा हुनसक्ने गल्ती कम गर्न उपकरण खरीद गर्न लागिएको उनले बताए।

उपकरणले इन्जिनको शक्ति, कति उकालो चढ्न सक्ने भन्ने जानकारी उपलब्ध गराउनेछ। विद्युतीय मात्रै नभएर भन्सारबाट भित्रिने विद्युतीय वा पेट्रोलियम दुवैबाट चल्ने सवारी साधनको 'रोड ओपिनियन टेस्ट' उपकरणमार्फत नै गर्ने सेन्टरको तयारी छ। उनले भने, 'हामीले विभागसँग सल्लाह गरेर खरीद प्रक्रिया अघि बढाएका छौं।'

हिंसारहित समाजका लागि महाकाली-मेची साइकल यात्रा

गैँडाको आक्रमणबाट घाइते बुधवारदेखि पश्चिमी वायु फेरि प्रवेश

टुडे एक्सप्रेस / नवलपुर

नारायणी नदीमा नुहाएर फर्किने क्रममा गैँडाको आक्रमणबाट एक बूढा घाइते भएका छन्। नवलपुरासी (वर्दघाट-सुस्तापूर्व)को मध्यविन्दु नपा-३ ब्रह्मस्थानकी ७५ वर्षीया रुक्मीणी रेग्मी गैँडाको आक्रमणबाट घाइते भएका हुन्।

जिल्ला प्रहरी कार्यालयका सूचना अधिकारी विशाल तामाङका अनुसार सोमवार बिहान करीब १०:३० बजे गैँडाले आक्रमण गर्दा रेग्मी घाइते भएका छन्। गैँडाको आक्रमणबाट रेग्मीको शरीरका

विभिन्न भागमा चोट लाग्दा उनको अवस्था गम्भीर रहेको तामाङले बताए। घाइते रेग्मीको मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल ढुङ्गामा प्राथमिक उपचारपश्चात् थप उपचारका लागि चितवनको भरतपुर पठाइएको तामाङले जानकारी दिए।

ब्रह्मस्थान क्षेत्रमा एउटा बूढो गैँडा रहेको र हरेक दिन बिहान नारायणी नदीतर्फ जाने गरेको स्थानीयवासी हुमनाथ पोखरेलले बताए। गैँडाको आक्रमणबाट घाइते भएकी रेग्मीलाई करीब १० वर्ष अगाडिसमेत गैँडाले आक्रमण गरी घाइते बनाएको पोखरेलले जानकारी दिए।

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौँ

यस वर्ष हिउँद याममा करीब पाँच महिनापछि गत शनिवार राजधानी काठमाडौँसहित देशभर हल्का वर्षा भयो। मौसमविद् हरूले पनि मौसम पूर्वानुमान गदै वर्षातपछि क्रमशः तापक्रम वृद्धि भई गर्मी बढ्ने पूर्वानुमान गरेका थिए।

नेपालमा पश्चिमी वायु प्रवेश गरी गत बिहीवारदेखि शनिवारसम्म मौसम बदली हुनका साथै शनिवार अपरान्ह हल्का वर्षा पनि भएको थियो। आइतवार बिहानैदेखि साँफसम्म पारिलो घाम लागे पनि बिहान र साँफ पख चिसो बढेको थियो। मौसमी प्रणालीमा केही परिवर्तन आउने भएकाले अझै केही दिन चिसो हुने र नयाँ मौसमी प्रणालीको विकास भई दुई दिनपछि वर्षात हुने मौसमविद्को भनाइ छ।

मौसमविद् सजिना शाक्यले आगामी बुधवारदेखि नेपालमा पश्चिमी वायु फेरि प्रवेश गरी वर्षा र हिमपातको सम्भावना रहेको बताए। उनका अनुसार पश्चिमी वायुको प्रभावले पश्चिमी पहाडी भू-भाग तथा अन्य पहाडी भेगमासमेत बदली र हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको छ। तीन दिनसम्म हल्का बदली र थोरै स्थानमा वर्षा हुनेछ। यो क्रम फेब्रुअरी महिनाभर जारी रहनेछ। अब विस्तारै तापक्रम वृद्धि भई गर्मी बढ्दै जाने बताइएको छ।

राजधानी काठमाडौँसहित देशभर दिउँसोपख घाम लागे पनि चिसो अझै

रहने भएकाले सतर्कता अपनाउन जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले आग्रह गरेको छ।

आगामी २४ घण्टाका लागि चेतावनी तथा परामर्श जारी गर्दै महाशाखाले चिसो अझै रहने तथा तराईका भू-भागमा हुस्सु र कुहिराको अझै सम्भावना रहेकाले आवश्यक सतर्कता अपनाउन सबैमा अनुरोध गरेको छ। आज सुदूरपश्चिम र कर्णाली प्रदेशका पहाडी भू-भागमा आंशिक बदली रही बाँकी स्थानमा मौसम सामान्यतया सफा रहनेछ। रातिको समयमा सुदूरपश्चिम र कर्णाली प्रदेशका पहाडी भू-भागमा आंशिक बदली रही बाँकी स्थानमा मौसम सामान्यतया सफा रहनेछ।

मङ्गलवार सुदूरपश्चिम, कर्णाली, लुम्बिनी र गण्डकी प्रदेशमा आंशिक बदली रही बाँकी स्थानमा मौसम सामान्यतया सफा रहने छ। आगामी २८ गते बुधवार देशभर आंशिकदेखि सामान्य बदली रही पहाडी भू-भागका थोरै स्थानमा हिमपातको सम्भावना रहेको बताइएको छ। उच्च पहाडी तथा हिमाली भू-भागमा हल्का हिमपातको सम्भावना रहेको छ।

महाशाखाको पछिल्लो विवरणअनुसार आज काठमाडौँको न्यूनतम दुई दशमलव पाँच र अधिकतम तापक्रम १८ दशमलव पाँच डिग्री सेल्सियस रहेको छ। सबैभन्दा कम जुम्लामा माइनस दुई दशमलव सात डिग्री सेल्सियस रहेको छ।

टुडे एक्सप्रेस / महेन्द्रनगर

हिंसारहित समाज र स्वच्छ वातावरणको मूलनाराका साथ आजदेखि कञ्चनपुरको गड्डाचौकी नाकाबाट महाकाली-मेची साइकल-यात्रा शुरु गरिएको छ।

बुधनीलकन्ठ राइटर क्लबको आयोजनामा ११ जनाको टोलीले साइकल यात्रा शुरु गरेको

हो। रामबहादुर श्रेष्ठ (ओसो पुजारी) को संयोजकत्वमा शुरु भएको यात्रालाई जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायब उपरीक्षक अमरबहादुर थापाले नेपालको भ्रमण हस्तान्तरण गरी विदाई गरेका छन्।

समाजमा बढ्दै गइरहेको हिंसा अन्त्य र वातावरण संरक्षणका लागि साइकलयात्राको महत्त्व

रहेको प्रहरी नायब उपरीक्षक थापाले बताए। काठमाण्ड साइकल क्लबका अध्यक्षसमेत रहनुभएका यात्राका संयोजक श्रेष्ठले दश दिनमा साइकलमै मेची पुगेर यात्रा समापन गरिने बताउनुभयो। सिद्धार्थ र सगरमाथा इन्सोरेन्सले यात्रा सफल बनाउन आर्थिक सहयोग गरेको श्रेष्ठको भनाइ छ।

चालक अनुमतिपत्रका लागि ५ लाखको आवेदन

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौँ

नयाँ चालक अनुमतिपत्रका लागि आवेदन दिनेको सङ्ख्या पाँच लाख नाघेको छ। देशभरका यातायात व्यवस्था कार्यालयमाफर्त परीक्षामा सहभागी हुनका लागि सेवाग्राहीले फारम भरिरेका छन्।

गत वर्ष चैतदेखि कोभिड-१९ का कारण सरकारले नयाँ चालक अनुमतिपत्रका लागि आवेदन लिने काम स्थगित गरेको थियो। फ्रण्डे १० महिनासम्म अनुमतिपत्र बन्द भएर अहिले खुलेकाले चाप बढी भएको विभागका सूचना अधिकारी डा लोकनाथ भुपालले बताए। उनका अनुसार सेवाग्राहीले २४ घण्टा नै र सातामा सात दिन नै अनलाइन फारम भर्न

सक्ने गरी व्यवस्था मिलाइएको छ। उनले भने, 'सेवाग्राहीले अनुकूल समयमा फारम भर्न सक्नुहुन्छ।'

गत पुसमा अनलाइन फारम लिने थाप्दा विभागले निश्चित समयमा मात्रै भर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको थियो। निश्चित समय मात्रै हुँदै धेरै सेवाग्राहीले एकै पटक भिड भएकाले सेवाग्राहीले फारम भर्न सकेका थिएनन्। अहिले फारम भर्न नसकिने समस्या हटेर गएको प्रवक्ता डा भुपालले जानकारी दिए। 'अहिले पनि बिहान र साँफभन्दा दिउँसोको समयमा फारम भर्ने सेवाग्राही धेरै छन्', उनले भने, 'फारम नै भर्न सकिएन भन्ने गुनासो विस्तारै कम भएको छ।'

विश्वव्यापी महामारीका रूपमा फैलिएको कोभिड-१९

को सङ्क्रमण नेपालमा पनि देखिन थालेको थियो। नेपालमा दोस्रो सङ्क्रमित भेटिएसँगै सरकारले लागु गरेको बन्दाबन्दीका कारण देशभरका सबै सरकारी कार्यालयसँगै यातायात व्यवस्था कार्यालयहरू पनि बन्द भएका थिए। कोभिड-१९ वाट सुरक्षित हुँदै असारदेखि कार्यालय खुलेपनि नयाँ चालक अनुमतिपत्र सेवा अवरुद्ध थियो।

कार्यालयले चालक अनुमतिपत्र वितरण र नवीकरण जारी राखेपनि कार्यालयमा भीड हुने भन्दै नयाँ अनुमतिपत्र सेवा अवरुद्ध गरेको थियो। प्रदेश सरकारअन्तर्गत रहेका कार्यालय र सङ्घीय सरकार अन्तर्गतको विभागबीचको समन्वयमा नै गत पुसदेखि नयाँ अनुमतिपत्र खुलाइएको थियो।

देवाही गोनाही नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

प्रेमपुर गोनाही, रौतहट

बोलपत्र स्वीकृतको आशयको सूचना

प्रकाशित मिति : २०७७/१०/२७

यस देवाही गोनाही नगरपालिकाबाट मिति : २०७७/०८/१४ गते प्रकाशित बोलपत्र आव्हानको सूचना अनुसार **E-bidding** तथा **Hard copy** मार्फत बोलपत्रदाताहरू मध्ये तर्पिसल बमोजिमको बोलपत्र न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूतरूपमा प्रभावग्राही भएको हुँदा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ (२) बमोजिम बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

सूचना नं.	निर्माण कार्यको विवरण	छनौट भएका बोलपत्र	कबोल अड्क
Contract Identification No: 01/NCB/WORKS/SG/80102162/2077/78	Construction of shree Adharbhubt primary school, Dewahi Gonahi-3, Rautahat	M/S. K.H./Mahavir JV, Kavre	8,876,014.80 (मु.अ.कर बाहेक)

(राजदेव राम)

नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भारतको हिमपहिरोमा १८ जनाको मृत्यु २ सय बेपत्ता

रासस / एएफपी

भारतको उत्तराखण्डमा गएको हिमपहिरोमा परेर सोमबारसम्म १८ जनाको मृत्यु भएको तथा २०० भन्दा बढी बेपत्ता भएको उद्धारकर्मीहरूले बताएका छन्। आइतबारको हिमपहिरोका कारण तिब्र बेगको पानी र हिउँले पुलहरू, सडकहरू र दुई वटा विद्युतगृहमा व्यापक क्षति पुगेको छ। स्थानीयवासी ओम अग्रवालले तिब्र गतिको नदीको भेल पहाड खसेजस्तै देखिएको बताउँदै नदी वरपरको जमिनमा भूकम्प गार्भै अनुभव गरिएको बताएका छन्। उत्तराखण्ड सरकारले सोमबारसम्म १८ जनाको शव निकालिएको जनाएको छ। मुख्यमन्त्री त्रिवेन्द्र सिंह रावतले कम्तीमा २०० मानिस हराइरहेको जानकारी दिए।

वपत्ता भएका सबैजसो व्यक्तिहरू विद्युतगृहमा कार्यरत मजदुर रहेका थिए। विद्युतगृहको सुरडमा पसेको बाढी, माटो र ढुंगाका कारण केही मानिस सुरडभित्रै थुनिएको उद्धारकर्मीको भनाई छ। 'यो घटना साँफपख भएको थियो भने त्यति ठूलो मानवीय क्षति हुने थिएन। घटना हुँदा मजदुर र श्रमिकहरू काममा थिए,' मुख्यमन्त्री रावतले भने। आइतबार एउटा सुरडबाट १२ जनालाई उद्धार गरिएको थियो

तर २५-३५ जना दोस्रो सुरडभित्र थुनिएको जानकारी प्राप्त भएको राज्य विपद् राहत अधिकारी पिपु राउतले बताए। उनले भने, 'फण्डे सुरडभित्र करिब ८० मिटर सफा गरिएको छ। अर्को १०० मिटर सफा गर्नुपर्ने अवस्था छ।' धेरै जना उद्धारकर्मीहरू सोमबार विहानैदेखि खटिएका छन्। राष्ट्रिय र राज्य उद्धार टोलीहरू, सेना र प्रहरीका टोलीहरू घटनास्थलमा खटिएका छन्। सामाजिक संजालमा धेरै व्यक्तिहरू घटनाको प्रत्यक्ष

भिडियोहरू पोस्ट गरेका छन्। साँघुरो उपत्यकाबाट तिब्र गतिमा पानी तलतिर बगेका भयानक दृश्यहरू देखिएका छन्। विद्युतगृहको सुरड (टनेल) भित्र कार्यरत एक जना २८ वर्षीय मजदुर राजेश कुमारले बाढी आउँदा आफूहरू सुरडको ३०० मिटर भित्र रहेको बताउँदै एकाएक बाहिर निस्कन सकेनन्। 'हामी सबै दौडौं तर पानी जोडले भित्र पस्न थाल्यो। यो कुनै हलुडको चलाचित्रको जस्तै दृश्य थियो।

हामीलाई बाहिर निस्कन सकौला भन्ने लागेको थिएन।' भारतीय अधिकारीहरूले हिउँको ठूलो हिस्सा एकाएक नदीमा खसेपछि ठूलो बाढी आएको बताएका छन्। तर यो हिमताल विस्फोट भएर हिमपहिरोमा परिणत भएको र त्यो नदीमा खसेको पाइएको छ। विश्वव्यापी तापमान बढ्दो प्रभावका कारण यस क्षेत्रमा हिमनदीका मुहान क्षेत्र विस्तारै सुक्दै गएका छन् भने जलविद्युत् निर्माणले पनि हिमपहिरोहरू

बढी नै जान थालेको विज्ञहरूले औल्याएका छन्। सन् २०१३ मा आएको बाढीले ६ हजार व्यक्तिको ज्यान गएको थियो। उक्त घटनापछि उत्तराखण्डका विकास परियोजनाको समीक्षा गरिएको थियो। वातावरणसम्बन्धी कार्य गर्ने गैस स्वच्छका संस्थापक विमलेश भाले पछिल्लो घटना जलवायु परिवर्तनका साथै जथाभावी भइरहेका सडक, रेलवे र विद्युतगृह निर्माणले फन समस्या निम्त्याएको बताए।

वेस्ट इन्डिजका मयर्सले रचे इतिहास

टुडे एक्सप्रेस

वेस्टइन्डिजले बंगलादेश विरुद्धको दुई टेस्टको सिरीजको पहिलो खेलमा ऐतिहासिक जित हासिल गरेको छ। करियरको पहिलो टेस्ट खेलेरहेका केवल मयर्सको अर्वाजित दोहोरो शतकीय इनिङमा क्यारोबियन टोमले चौथो इनिङमा ७ विकेट गुमाएर ३९५ रन बनाएर लक्ष्य हासिल गर्‍यो।

यो टेस्टमा बंगलादेशले टस जितेर पहिलो ब्याटिङ गर्दै ४३० रन बनायो जवाफमा वेस्टइन्डिजले २५९ रन जोड्यो। बंगलादेशले खेलको तेस्रो इनिङमा ८ विकेट गुमाएर २२३ रन बनाएर इनिङ समाप्तीको घोषणा गरेको थियो। जहाँ वेस्टइन्डिजलाई खेल जित्नका लागि ३९५ रन आवश्यक थियो।

विश्व रेकर्ड

मयर्सले डेब्यु खेलमा दोहोरो शतक प्रहार गर्ने विश्वका छैटौं खेलाडीको रेकर्ड बनाए। साथै उनले भारतका अबावास अली वेगको ६२ वर्ष पुरानो रेकर्ड समेत तोडे। वेगले १९५९ मा इंग्ल्यान्ड विरुद्धको खेलमा म्यानचेस्टरमा ११२ रनको इनिङ खेलेका थिए। उनले डेब्युमा चौथो इनिङमा सर्वाधिक रन बनाउने विश्व कीर्तिमान पनि आफ्नो नाममा बनाए।

मयर्सले तोडे युनिशको रेकर्ड

मयर्सले आफ्नो इनिङमा ३१० बल खेल्दै २० चौका र ७ छक्का प्रहार गरे। उनी एशियाली पिचमा चौथो इनिङमा सर्वाधिक धेरै रन बनाउने बनाउने ब्याट्सम्यान समेत बने। उनले पाकिस्तानका युनिस खानले बनाएको रेकर्ड तोडे। युनिसले २०१५ मा श्रीलंका विरुद्धको खेलमा अर्वाजित १७१ रन बनाएका थिए।

१८ वर्षपछि रेकर्ड

डेब्यु टेस्टमा दोहोरो शतकको रेकर्ड १८ वर्षपछि मयर्सले बनाउन सफल भए। पछिल्लो समय इनिङ खेल्दै डेब्युमा नै दोहोरो शतक बनाउने पहिलो खेलाडी ज्याक रुडोल्फले डेब्यु खेलमा

बंगलादेश विरुद्ध २२२ रन बनाएका थिए। त्यस्तै, न्युजिल्यान्डका मैथ्यु सिकलेयरले १९९९ मा डेब्यु टेस्टमा २१४ रन प्रहार गरेका थिए। भने श्रीलंकाका वेन्डन कुरुपुले १९८७ मा न्युजिल्यान्ड विरुद्ध डेब्यु गर्दै २०१ रन अर्वाजित प्रहार गरेका थिए।

त्यस्तै, वेस्टइन्डिजका लौरिस रोवले १९७२ मा न्युजिल्यान्ड विरुद्ध २१४ रन प्रहार गर्दा इंग्ल्यान्डका टिप फोस्टरले न्युजिल्यान्ड विरुद्ध १९०३ मा डेब्यु खेलमा २८७ रनको दोहोरो शतकीय इनिङ खेल्दै डेब्युमा नै दोहोरो शतक बनाउने पहिलो खेलाडी बनेका थिए।

चीनले इजिप्ट र अरब लिगलाई खोप उपलब्ध गराउने

रासस / सिन्हा

चीनले अरब लिग र इजिप्टलाई पनि कोभिड १९ को खोप उपलब्ध गराउने भएको छ। इजिप्टको राजधानी कायरोमा रहेको चिनियाँ दूतावासले सोमबार सो कुराको जानकारी गराएको समाचारमा जनाइएको छ। चीनले हालै मात्र सो कुराको घोषणा गरेको थियो। यससम्बन्धी थप कार्य इजिप्टको सरकारले अधि बढाउने निर्णयका आधारमा हुने पनि सो दूतावासले जनाएको छ।

चीनले विश्वका १० ओटा विकासित देशहरूलाई यो कोभिडको खोप उपलब्ध गराएको छ। त्यसैगरी विश्वका करिब ३८ ओटा देशलाई कोभिड १९को खोप खरिदका साथै अरु प्रकारको सहायता पनि उपलब्ध गराएको बताइएको छ। चीनले कोभिड १९ भ्याक्सिन ग्लोबल एक्सेस (कोभ्याक्स) कार्यक्रममा पनि सहभागिता जनाएको छ। यस सहायता कार्यक्रममार्फत् पनि चीनले करिब एक करोड डोज खोप सहायता दिने बताएको पनि समाचारमा जनाइएको छ।

दक्षिण अफ्रिका

अक्सफोर्ड-आस्ट्राजेनेकाको खोप लगाउने कार्यक्रम किन रोक्यो

बीबीसी

दक्षिण अफ्रिकाले कोरोनाभाइरसविरुद्ध अक्सफोर्ड-आस्ट्राजेनेकाको खोप लगाउने कार्यक्रम रोकिएको छ। एउटा अध्ययनले कोरोनाभाइरसको नयाँ प्रकारविरुद्ध सो खोपको नतिजा 'निराशाजनक' देखाएपछि, त्यसको प्रयोगलाई दक्षिण अफ्रिकाको सरकारले रोकिएको हो।

वैज्ञानिकहरूका अनुसार दक्षिण अफ्रिकाका नयाँ संक्रमितमध्ये ९० प्रतिशत नयाँ प्रकार वा भेरीअन्टिवाट प्रभावित रहेको पाइएको छ। अक्सफोर्ड-आस्ट्राजेनेकाको खोपले उक्त प्रकारको कोभिड-१९ का हल्का तथा मध्यम खालका विरामीलाई 'नगन्य सुरक्षा' दिएको करिब दुई हजार मानिस सामेल अध्ययनले देखाएको हो।

उक्त अध्ययनले भने अफ्रिकामा अक्सफोर्ड-आस्ट्राजेनेकाको खोपले रोकने कुरा कति प्रभावकारी छ भन्ने विषय नहेरेको उनले बताए। अध्ययनमा सहभागीहरूको औसत उमेर ३१ वर्ष रहेको छ। त्यसकारण गम्भीर लक्षणको जोखिममा रहेको जनसंख्यालाई त्यसले प्रतिनिधित्व गर्दैन।

अक्सफोर्ड (आस्ट्राजेनेकाको खोप लगाउने कार्यक्रमलाई कसरी अगाडि बढाउन सकिन्छ भन्नेबारे सरकारले अफ्रिकी प्रतीक्षा गर्ने बताए। 'दुर्भाग्यवश अक्सफोर्ड-आस्ट्राजेनेकाको खोपले हल्का तथा मध्यम खाले विरामीमा काम नगर्ने रहेछ,' अध्ययनको नेतृत्व गरेका प्राध्यापक शाविर माधीले भने।

उक्त अध्ययनले भने अफ्रिकामा अक्सफोर्ड-आस्ट्राजेनेकाको खोपले रोकने कुरा कति प्रभावकारी छ भन्ने विषय नहेरेको उनले बताए। अध्ययनमा सहभागीहरूको औसत उमेर ३१ वर्ष रहेको छ। त्यसकारण गम्भीर लक्षणको जोखिममा रहेको जनसंख्यालाई त्यसले प्रतिनिधित्व गर्दैन। अक्सफोर्डकी अगणी

भारतमा कोरोना

१ लाख ५५ हजार भन्दा बढीको मृत्यु

रासस / सिन्हा

भारतमा गत २४ घण्टा अर्थात् आइतबारको दिनमा कोरोना सङ्क्रमणको कारण ८४ जनाको मृत्यु भएपछि कोरोना भाइरसबाट मृत्यु हुनेको सङ्ख्या एक लाख ५५ हजार ८० जना पुगेको छ। भारतमा शनिवार कोरोना भाइरसका सङ्क्रमणको कारण ७८ जनाको मृत्यु भएको थियो। आइतबार कोरोना सङ्क्रमणको कारण ८४ जनाको मृत्यु भएको छ। भारतमा धेरै समयपछि गत दुई दिनयता कोरोना भाइरस सङ्क्रमणको कारण एक दिनमा १०० भन्दा कम मानिसको मृत्यु भएको छ।

गत जनवरी १६ देखि कोभिड-१९ विरुद्धको खोप कार्यक्रम शुरु भएको छ। सो दिनदेखि हालसम्म करिब ५८ लाख भन्दा बढी व्यक्तिहरू खोप लगाइसकेका छन्। कोरोना भाइरसविरुद्ध खोप लगाउनेमा प्रायःस्वास्थ्यकर्मी रहेका समाचारमा जनाइएको छ। यहाँ कोरोना

भाइरस सङ्क्रमितको सङ्ख्या आइतबारसम्म एक करोड आठ लाख ३८ हजारभन्दा बढी पुगेको छ। विगत २४ घण्टाको अवधिमा भारतमा

११ हजार ८३१ नयाँ सङ्क्रमित फेला परेपछि कोभिड-१९ सङ्क्रमितको सङ्ख्या एक करोड आठ लाख ३८ हजार १९४ पुगेको केन्द्रीय स्वास्थ्य तथा परिवार कल्याण मन्त्रालयले

सोमबार जनाएको छ। मन्त्रालयको पछिल्लो विवरणमा भारतमा एक करोड पाँच लाख ३४ हजारभन्दा बढी व्यक्ति सङ्क्रमणमुक्त भएको देखिएको छ। हाल भारतमा एक लाख ४८ हजार ६०९ जना सक्रिय सङ्क्रमित रहेका छन्।

भारतको राष्ट्रिय राजधानी दिल्लीमा आइतबार ११९ जना थप व्यक्तिमा कोरोना भाइरसका सङ्क्रमण देखिएको र दुई जनाको मृत्यु भएको छ। भारतमा कोभिड-१९ शुरु भएयता भाइरस सङ्क्रमणको कारण दिल्लीमा १० हजार ८७९ को मृत्यु भइसकेको छ।

यसैबीच, सरकारले देशका विभिन्न भागमा कोभिड-१९ परीक्षणलाई तीब्रता दिने बताएको छ। भारतीय स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषदले आइतबारसम्म देशभरी २० करोड १९ लाख ६९४ हजारको हाराहारीमा नमूना परीक्षण गरेको छ। आइतबार एकै दिनमा मात्र पाँच लाख ३२ हजार २३ व्यक्तिलाई कोभिड-१९ परीक्षण गरेका आइतबार जनाइएको छ।

६ तालिबान लडाकू मारिए

रासस / सिन्हा

अफगानिस्तानको उत्तरी प्रान्त फर्याबमा तालिबान लडाकू समूहका आखाडालाई अफगान हवाई बलले गरेको आक्रमणमा परी कम्तीमा ६ तालिबान लडाकू समूहका सदस्यहरू मारिएका सैनिक स्रोतले सोमबार पुष्टि गरेको छ।

फर्याब प्रान्तको क्युएसार र सिरिन तागाब जिल्लामा भएको हवाई कारबाहीमा परी छै व्यक्तिको मृत्यु हुनुको १४ जना घाइते भएका जारी विज्ञप्तिमा जनाइएको छ। आफ्नो स्थिति सुद्ध पार्ने प्रयास गरिरहेका तालिबानी आतङ्ककारीहरूको विरुद्ध अफगान सुरक्षा बलले आक्रमणलाई अफ तीब्र पारेको छ। तालिबान लडाकू समूहले भने यस विषयमा कुनै टिप्पणी गरेका छैनन्।

अमेरिकाले इरानमाथिको नाकाबन्दी नहटाउने

रासस / सिन्हा

अमेरिकी राष्ट्रपति जो बाइडेनले अमेरिकाले इरानमाथि लगाइएको नाकाबन्दी नहटाउने जानकारी दिएका छन्। एक अमेरिकी सञ्चारमाध्यमलाई दिएको अन्तरवार्ताका क्रममा राष्ट्रपति बाइडेनले सो कुरा बताएका हुन्।

इरानले युरेनियमको प्रयोगसम्बन्धी कार्य बन्द नगर्दासम्म अमेरिकाले इरानमाथि लगाएको प्रतिबन्ध नहटाउने जानकारी उनले दिएको बताइएको छ। यदि इरानमाथिको प्रतिबन्ध हटाउने हो भने

यसभन्दा अगाडि नै इरान बाताको टेबलमा आउने र आणविक सम्बन्धी सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्ने गर्नुपर्छ- राष्ट्रपति बाइडेनले भने। अमेरिकीको सिबीएस न्युजलाई शुरुवार

दिएको अन्तरवार्तामा उहाँले सो कुरामा जोड दिनुभएको समाचारमा जनाइएको छ। इरानका विदेशमन्त्री मोहमद जभाद जाहिरले गत शनिवार एक अन्तरवार्ताका क्रममा अमेरिकाले आफूहरूमाथि अवैधानिक रूपमा नाकाबन्दी लगाएको बताएको थियो।

त्यस लगत्तै अमेरिकी राष्ट्रपति बाइडेनको यो प्रतिक्रिया आएको छ। विदेशमन्त्री जाहिरले अमेरिकाले आफूहरूमाथि लगाएको प्रतिबन्धका कारण आफूहरूको धैर्यता टुटिसकेको बताएको थियो।

भाडा नबुझाउने बन्द उद्योगको सामान जफत

टुडे एक्सप्रेस / लहान

गजेन्द्रनारायण सिंह औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यालय राजविराज सप्तरीले लामो समयसम्म भाडावापतको रकम नबुझाउने उद्योगको समान जफत गरी असुली गर्ने प्रक्रिया शुरु गरेको छ।

औद्योगिक क्षेत्रभित्र उद्योग सञ्चालनका लागि सेड भाडामा लिए पनि लामो समयदेखि उद्योग सञ्चालन नगरेको र भाडावापतको रकमसमेत नतिरेपछि कृष्णा खाद्य उद्योग र पदमा ज्योति प्लाष्टिक उद्योगको समान जफत गरी भाडावापतको रकम असुल्ने प्रक्रिया शुरु गरेको हो।

वर्षौदेखि उद्योगको नाममा सेड भाडामा लिएर उद्योग सञ्चालन नगरी कञ्चामा राखेर र भाडासमेत नबुझाउने प्रवृत्ति बढेपछि कारवाही गरी सेड खाली गराइएको तथा सामानसमेत लिलाम गर्ने प्रक्रिया अघि बढाइएको औद्योगिक क्षेत्रका प्रमुख दीपक आचार्यले जानकारी दिए। खाली गराइएका सेडमा नयाँ उद्योग सञ्चालनका लागि प्रक्रियासमेत शुरु गरिसकेको उनले जानकारी दिए।

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी जयकुमार घिमिरे, रुपनी गाउँपालिकाका अध्यक्ष हरेराम यादव, रुपनी गाउँपालिका-६ का वडाध्यक्ष जगदीश दास, धरेलु

तथा साना उद्योग कार्यालयका नेत्र वाँस्तोला, सघन शहरी विकास आयोजना राजविराजका इन्जिनियर ब्रह्मदेव चौधरी तथा सञ्चारकर्मी लगायतको टोलीको उपस्थितिमा बन्द उद्योगको ताला फुटाएर समान जफत गरिएको प्रमुख आचार्यले बताए।

कार्यालयका अनुसार ती उद्योगबाट करीब रु ४०/४५ लाख भाडावापतको बक्यौता रकम उठाउन बाँकी छ। कृष्णा खाद्य उद्योगबाट करीब रु ११ लाख ७० हजार र पदमा ज्योति प्लाष्टिक उद्योगबाट रु आठ

लाख ८० हजार भाडावापतको रकम उठाउन बाँकी रहेको प्रमुख आचार्यले जानकारी दिए। भाडा नबुझाएका यी सबै उद्योग बन्द अवस्थामा रहेको र बक्यौता रकम बुझाउन पटक-पटक सूचना दिँदा समेत कुनै सुनुवाइ नभएपछि समान जफत गरी सेड खाली गराउन लागेको प्रमुख आचार्यको भनाइ छ।

यसअघि गत वर्ष पनि औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यालयले महालक्ष्मी खाद्य उद्योग र एसएण्ड इलेक्ट्रोनिक्सको समान जफत गरेको थियो। कुल

२९४ रोपनी (साढे २२ विघा) मा फैलिएको औद्योगिक क्षेत्रभित्र बैंक भवन, हुलाक, स्वास्थ्य क्लिनिक भवन, चमेना गृह, गेस्ट हाउस, विद्युत् टेलिफोनलगायत सम्पूर्ण सुविधासम्पन्न १० धरेलु उद्योग सञ्चालन गर्न सक्ने क्षमता छ। त्यसमा हाल मिलन डेरी उद्योग, महालक्ष्मी पेन्ट इन्ड्रिस्ट्रिज, कोशी पोलिमर्स र उषा जल उद्योग सञ्चालनमा छन्।

यस औद्योगिक क्षेत्रमा नेपाल सरकारका तर्फबाट कार्यालय प्रमुखसहित १० जना कर्मचारीको दरबन्दी छ। भारत सरकारको

सहयोगमा विसं २०४४ मा शिलान्यास भएको उक्त औद्योगिक क्षेत्र निर्माण भएपश्चात् २०५१ मा भारत सरकारले नेपाललाई हस्तान्तरण गरिसकेपछि त्यसमा नौ वटा उद्योग सञ्चालनमा आएका थिए। राजविराज औद्योगिक क्षेत्रका नामबाट २०४४ सालमा स्थापित उक्त औद्योगिक क्षेत्रलाई विकाश गर्ने उद्देश्यले हृदयेश त्रिपाठी उद्योगमन्त्री भएका बेला गजेन्द्रनारायण सिंहको नामसँग जोडेर गजेन्द्रनारायण सिंह औद्योगिक क्षेत्रको नाममा नामकरण गरिएको थियो।

एयरलाइन्सलाई बक्यौता बुझाउन निर्देशन

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (क्यानले) बक्यौता करोडौं बक्यौता नतिने एयरलाइन्सलाई ३० दिनभित्र भुक्तानी गर्न ताकेता गरेको छ। क्यानले सोमवार सावधानी सूचना जारी गर्दै उडान सेवा बन्द भएका एयरलाइन्सले क्यान र विमानस्थल कार्यालयलाई तिर्नुपर्ने सेवा शुल्क तथा रोयल्टी बुझाउन आग्रह गरेको हो।

क्यानका अनुसार यसरी उडान सेवा बन्द भएका आन्तरिक उडानका ११ एयरलाइन्सले रु नौ करोड बक्यौता बुझाउन बाँकी छ। एयरलाइन्सले क्यानलाई बुझाउनुपर्ने रकम पटकपटक सूचना गर्दा पनि नबुझाएकाले पुनः सूचना जारी गर्दै बन्द भएका एयरलाइन्सका सञ्चालकलाई तत्काल बाँकी रकम भुक्तान गर्न निर्देशन दिएको हो। उनीहरूलाई सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३० दिनभित्रमा रकम र नियमानुसार लाने विलम्ब शुल्कसमेत बुझाउन भनिएको छ।

यदि प्राधिकरणले निर्धारण गरेको रकम तिर्न नपर्ने

कुनै प्रमाण भएमा सोसमेत पेश गर्न आग्रह गरिएको छ। तोकिएको समयमा पनि हिसाब मिलान वा रकम बुझाउन नआएमा सञ्चालकलाई कालोसूचीमा राखिने प्राधिकरणले चेतावनी दिएको छ। कालोसूचीमा परेका सञ्चालकले भविष्यमा हवाई सेवा, विमानस्थल तथा प्राधिकरणसँग सम्बद्ध कुनै किसिमको काम कारवाही तथा व्यापार व्यवसायमा सहभागी हुन नपाउने प्राधिकरणले उल्लेख गरेको छ।

सबैभन्दा धेरै नेकोन एयरको बक्यौता रु चार करोड ७० लाख ६० छ। त्यस्तै कस्मिक एयरको रु तीन करोड ४७ लाख बाँकी रहेको छ। त्यस्तै शिवाजी एयरको रु ५५ लाख ५१ हजार, गोरखा एयरको रु २० लाख, कर्णाली एयरको रु १७ लाख ४६ हजार, माउन्टेन एयरको रु १७ लाख ४६ हजार, सार्थिला एयरको रु १५ लाख ३७ हजार, स्काइलाइन एयरको रु १५ लाख ५० हजार, एयर काष्टमण्डपको रु सात लाख ३८ हजार, नेपाल एयरवेजको रु पाँच लाख ५० हजार र अल्पाइन एयरको ७२ हजार रहेको छ। हाल नेपालमा १० हेलिकप्टर कम्पनीसहित १९ वायुसेवा प्रदायक कम्पनीले आन्तरिक उडान भई आएका छन्।

कर्णालीका स्याउ किसान चिन्तित

शुभराहुदुर सिंह / कर्णाली

यस वर्षको जाडो मौसममा कर्णाली प्रदेशमा अपेक्षित रूपमा हिमपात र वर्षा दुवै हुनसकेको छैन। साविकको कर्णालीका ५ जिल्लामा हिउँ र बाँकी ५ जिल्लामा वर्षा हुने यो चिसो मौसम हिमपात र वर्षा दुवै नहुँदा विशेष गरी किसान चिन्तित बनेका छन्।

कालीकोटको माथिल्लो क्षेत्र तथा हुम्ला, डोल्पा, मुगु, जुम्लाका वर्षानी पुस र माघ महिनामा भारी हिमपात हुने गरे पनि यो वर्ष किसानले सोचे अनुसार हिमपात हुनसकेन भने जाडोसमेत घटन सकेको छैन। जाडो मौसममा भारी हिमपात नभएका कारण हिमाली जिल्लामा लगाइएको जौ, गहुँ र उवा वालीको उत्पादन घटने देखिएको छ। यति बेला जुम्लाको न्यूनतम तापक्रम करीब चार डिग्री सेल्सियस छ। चिसो नघटेकाले धाराको पाइए जमेर खाने पानी आउन छोडेको चन्दननाथ नगरपालिकाका नन्दबहादुर

रोकायले दुखेसो गरे।

बैलेमा हिउँ पर्दा तातो हुने र माघको १५ पछि हरेक जीवको चाल देखिने गरे पनि यो आजसम्म चिसो नघटेको जुम्लाका स्थानीयवासीले जनाएका छन्। चिसोले हिमाली जनजीवन कष्टकर नै छ। यद्यपि यस्तो चिसोमा विद्यालयमा पठनपाठन चलि रहेको छ। करीब नौ महिनासम्म कोभिड-१९ को विश्वव्यापी महामारीका कारण प्रभावित बालबालिकाको पढाइ पुरा गर्न विद्यार्थीकै हितका लागि विद्यालय खोलिएको तिला गाउँपालिका जुम्ला कुडारीस्थित सरस्वती माध्यमिक विद्यालयका निमित्त प्रधानाध्यापक मानबहादुर सिंहले जानकारी दिए।

हिउँदे समयमा हिउँ नपर्नुले सेतायु हिमाल काला पत्थरमा परिणत हुनथालेका छन् भने यस प्रदेशका पहाडी र भित्री मधेशका जिल्ला रूखो बन्दै गएका छन्। कर्णालीको तल्लो क्षेत्रमा पर्ने दैलेख, जाजरकोट, रुकुम-पश्चिम, सल्यान र सुर्खेतमा पानी नपर्दा सुख्खा खडेरी

बढेको कृषि विकास निर्देशनालय कर्णाली प्रदेशका निमित्त निर्देशक चित्रबहादुर रोकायले जानकारी दिए। ठिक समयमा पानी परेन भने किसानले लगाएको वालीबाट अपेक्षित उत्पादन

हुन सक्दैन', उनले भने, 'यो वर्ष यहाँको पहाडी तथा भित्री मधेशका जिल्लामा अहिलेसम्म पानी परेको छैन।' सिन्धु क्षेत्रबाट उत्पादन हुने वालीको आशा रहे पनि आकाश भरमा हुने खेतीबाट उत्पादन घट्ने निमित्त निर्देशक रोकायको भनाइ छ।

हुम्ला, डोल्पा, मुगु, जुम्लाका सामान्यतःपरेको हिउँले जौ, गहुँ र उवा उत्पादक किसानलाई सामान्य राहत मिलेको छ। पुनःहिमपात र वर्षा नभए किसानले लगानी गरे अनुसारको आम्दानी हुन नसकेन सरोकारवाला बताउँछन्। भारी हिमपात नभएका कारण कर्णालीका स्याउ किसान भने बढी चिन्तित देखिन्छन्। सामान्य परेको हिउँले स्याउ उत्पादनमा कुनै पनि सहयोग नपर्ने तिला गाउँपालिका-३ जुम्लाका किसान नरबहादुर रावतले गुनासो गरे। 'अहिले परेको हिउँले जौ, गहुँवाली उत्पादनमा केही सहयोग पुग्ला', रावतले भने, 'यो हिउँले चार ईन्च जमीन नभित्रैपछि स्याउ बिरुवाका लागि के टेवा पुग्छ र?'

कृषि विकास कार्यालय जुम्लाका कार्यालय प्रमुख बालकराम देवकोटाले बैसीतिर लगाइएका स्याउलाई सामान्य सहयोग पुगे पनि लेकमा हिँड पोखरी बनाएर सिँचाइ हुने र स्याउ उत्पादनमा प्रभाव पर्ने बताए। 'जुम्ला नेपालकै स्याउ उत्पादनको राजधानी मानिन्छ', कार्यालय प्रमुख देवकोटाले भने, 'यसको घटवढले नेपाली बजार नै प्रभावित हुने गर्दछ।'

उनले जुम्लामा तीन हजार ८०० हेक्टर क्षेत्रफलमा ११ लाख ४० हजार स्याउका बिरुवा लगाइएको बताउँदै यस वर्ष स्याउका लागि ५० हेक्टर जमीन थपिने बताए। अहिलेको हिउँ पानीले स्याउका लागि काफी नहुने भन्दै यसका लागि थप हिमपात आवश्यक भएको उनको भनाइ थियो। कार्यालय प्रमुख देवकोटाले अनुसार चैत वैशाखमा तुषारोबाट असर नपरे स्याउ उत्पादनमा फरक पर्दैन। यद्यपि माथिल्लो कर्णालीका स्याउ कृषकले पुनःहिमपात हुन नसके आफूले आशा गरे अनुसारको स्याउ उत्पादन हुन नसके चिन्ता व्यक्त गरेका छन्।

निर्माण व्यवसायीका माग सम्बोधन हुन्छ : अर्थमन्त्री

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले निर्माण व्यवसायीका माग सम्बोधन गर्न सरोकार भएका निकायसँग छलफल गर्ने बताएका छन्। नेपाल निर्माण व्यवसायी महासङ्घको प्रतिनिधिमण्डलसँगको भेटमा मन्त्री पौडेलले व्यवसायीका केही माग अर्थ मन्त्रालयसँग पनि सम्बन्धित रहेकाले समाधान खोजिने प्रतिबद्धता जनाए। त्यस्तै केही माग भने मन्त्रपरिषदबाटै निर्णय गर्नुपर्ने खालका रहेको उनको भनाइ छ।

सार्वजनिक खरीद नियमावली नै संशोधन गरी निर्माण व्यवसायीका माग सम्बोधन गर्न पनि महासङ्घ नेतृत्वले अर्थमन्त्री पौडेलको ध्यानाकर्षण गराएको छ। महासङ्घ अध्यक्ष रवि सिंह नेतृत्वको प्रतिनिधिमण्डलले धरौटी रकम, म्याद थप, डिजेलमा लागेको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता, जरिवाना, ब्याज र थप दस्तुर छुटलगायतका विषयमा मन्त्री पौडेलको ध्यानाकर्षण गराउँदै समस्या समाधानका उपायसमेत पेश गरेको छ।

कोभिड-१९ को असरले गर्दा निर्माण

क्षेत्रमा नगद प्रवाह कम रही बन्द प्रायः रहेको निर्माण कार्यलाई पुनःसञ्चालन गरी आर्थिक कारोवारलाई चलायमान बनाउन निर्माण व्यवसायीका सम्पन्न भएका र चालू अवस्थामा रहेका ठेक्काको विलबाट कटौती भई राज्यको ढुकुटीमा निष्क्रिय अवस्थामा रहेको पाँच प्रतिशत धरौटीवापतको रकम निर्माण उद्योगलाई जीवन्तता दिन निर्माण व्यवसायीलाई बैंक ग्यारेन्टीका आधारमा फिर्ता पाउने व्यवस्था गरिनु आवश्यक भएको महासङ्घले जनाएको छ।

धरौटीवापतको रकम बजारमा आएको खण्डमा निर्माण व्यवसायले जीवन्तता प्राप्त गर्न सक्ने, हाल निर्माण व्यवसायीलाई रु ६५ अर्ब नपुग भई बन्द प्रायः रहेको सम्पूर्ण विकास निर्माण द्रुत गतिमा अगाडि बढी समयमा नै सम्पन्न हुने महासङ्घले जनाएको छ। त्यस्तै निर्माण व्यवसायको उत्थान हुने र बजारमा नगद प्रवाह बढ्न गई देशको अर्थतन्त्र पनि चलायमान हुने भएकाले धरौटीवापतको रकम निर्माण व्यवसायीलाई त्रुटि सच्याउने अवधिभन्दा एक महिना बढी समयको बैंक ग्यारेन्टीका आधारमा फिर्ता पाउने व्यवस्था हुनुपर्ने माग महासङ्घले राखेको छ।

कोभिडको प्रभाव, वर्षायाम तथा चाडपर्वले गर्दा काम हुन नसकी ती ठेक्काको म्याद थप नभई विकास निर्माण ठप्प रहेकाले हाल निर्माणधीन सबै प्रकारका परियोजना एवं ठेक्काको म्यादका सन्दर्भमा गएको असर २९ र माघ ११ को मन्त्रपरिषदको निर्णयानुसार म्याद समाप्त भएको मितिदेखि लागू हुने गरी छ महिना थप भएता पनि त्यस अवधिमा बन्दावन्दीका कारण धेरैजसो कल कारखाना बन्द भएको महासङ्घको भनाइ छ।

निर्माण सामग्री सप्लायर्ससमेत बन्द रही पर्याप्तमात्रामा सामग्री उपलब्ध हुन नसकेको र निर्माण हुने मुख्य मौसम फागुनदेखि जेठसम्मको समय बन्दावन्दीभित्र परेको अध्यक्ष सिंहको भनाइ छ। सार्वजनिक खरीद नियमावलीको २०६४ पुस १४ गते भएको नवौं संशोधनमा व्यवस्था भएबमोजिम लामो समयदेखि म्याद थप हुन नसकेका दुई हजार ७७२ रुग्ण किसिमका ठेक्का एवं निर्माणको २०७६ फागुनदेखि लागू हुने गरी एक वर्ष म्याद थप भए तापनि २०७६ चैत्र ११ गतेदेखि भएको बन्दावन्दी क्षेत्रगत रूपमा लागू भएको निषेधाज्ञाको साथै वर्षायाम र चाडपर्वको

कारणले काम हुन नसकी ती निर्माणको प्राविधिक पुष्ट्याईको आधारमा आवश्यकता अनुसार पुनः म्याद थप गर्न नेपाल सरकारबाट नीतिगत निर्णय गरिनुपर्ने माग पनि महासङ्घले अघि सारेको छ।

विसं २०७६ जेठ १५ अघि सम्मौता भई निर्माण सम्पन्न भएका र सञ्चालनमा रहेका परियोजनामा डिजेल खर्चको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ताको सुविधा नपाएकोमा निर्माण उद्योगी आर्थिक रूपले धराशायी हुने भएकोले पुराना परियोजनाको इष्टिमेटमा समेत भएको मूल्य अभिवृद्धि करको रकम सम्बन्धित योजना तथा सार्वजनिक निकायले थप गरी व्यवसायीले सहज रूपमा पाउने व्यवस्था गरिनुपर्ने माग महासङ्घले राखेको छ।

प्रतिनिधिमण्डलमा पूर्व सांसद एवं महासङ्घका मानार्थ सदस्य जीपछिरेड लामा शेर्पा, सल्लाहकार रमेश शर्मा, वरिष्ठ उपाध्यक्ष निकोलस पाण्डे, उपाध्यक्ष आड दोर्जी लामा (एडी), उपाध्यक्ष टोपबहादुर रायमाझी, महासचिव रोशन दाहाल, उपमहासचिव टडुकप्रसाद चौलागाईंलगायतको सहभागिता थियो।

कपडा
सिलाईमा
व्यस्त महिला

जिल्लाको व्यासनगरपालिका-२ सत्यवती लाइनमा सञ्चालित फ्रेण्ड्स फेशन गार्मेन्टमा कपडा सिलाईमा व्यस्त महिला। सो गार्मेन्टमा अहिले ४५ जना महिला पुरुषलाई रोजगारी गर्दै आएका छन्। तस्वीर : सानेबहादुर नेपाली, रासस

अनलाइनबाट व्यक्तिगत घटना दर्ता सुरु

धर्मन्त्र पासवान / सिरहा

सिरहाको औरही गाउँपालिका वडा नं-४ इटारले अनलाइनबाट व्यक्तिगत घटना दर्ता सुरु गरेको छ। वडाध्यक्ष उपेन्द्र प्रसाद यादवको अध्यक्षतामा तथा गाउँपालिकाको एमआईएस अपरेटर रजित कुमार यादवको प्रमुख आतिथ्यमा अनलाइन सेवा शुभारम्भ गरिएको हो।

सरकारले विश्व समुदायलाई सन् २०२३ सम्म स्थानीय तहको हरेक काम अनलाइन प्रणालीमा सुरु गरिसकेको प्रतिबद्धता जनाए अनुरूप लक्ष्यमा पुग्न सेवा सुरुवात गरिएको वडाध्यक्ष यादवले जानकारी दिए। औरही गाउँपालिकामा सन् २०२१ भित्रै सबै वडामा अनलाइनबाट

सबै काम सुरु गरिसकेको लक्ष्य रहेको अपरेटर यादवले जानकारी दिए। अनलाइन लागू भइसकेपछि कागजात हराए पनि १३ अंकको डिजिट कोडले विश्वको कुनै पनि कुनाको डाटाहरू सहजै उपलब्ध हुने अपरेटर यादवको भनाइ छ। पहिले पहिले सेवाग्राहीहरूले

कागजात हराएमा प्रतिलिपी लिन घण्टौं कुर्नुपर्थ्यो। तर अब अनलाइन सेवाले हराएको कागजातको प्रतिलिपी निकाल्न घण्टौं लाइन बस्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गरेको छ। सेवाग्राहीले जन्म दर्ता, विवाह दर्ता, मृत्यु दर्ता, मालपोतको

कर रसिद तिरेको कागजातमा हस्तालिखित अक्षर स्पष्ट नहुँदा सरकारी अड्डाहरूमा अबदेखि दुख भोग्नु नपर्ने अपरेटर यादवले विश्वास व्यक्त गरे।

वडा अध्यक्ष यादवले भने, 'हामीले पहिलेदेखि नै अनलाइनबाट सेवा दिने प्रयास भने नगरेका होइनौ तर गाउँपालिकाले केही हिलो गरी कम्प्युटर उपलब्ध गरायो। अब सेवाग्राहीलाई सहजै सेवा उपलब्ध गराउँछौं।' उता ५ नम्बर वडा कार्यालयले दुई वर्ष अगाडिदेखि नै अनलाइनबाट सेवा दिइरहेको छ। अनलाइन सेवा उदघाटन समारोहमा वडासचिव चन्द्रदेव यादव तथा कार्यालय सहायक रामराम यादवको पनि उपस्थिति रहेको थियो।

भाषालाई जोड्नु आजको आवश्यकता : डा. विमल

टुडे एक्सप्रेस / जनकपुरधाम

वरिष्ठ साहित्यकार डा. राजेन्द्र विमलले नेपाली साहित्यले नेपालका सबै भाषाभाषीलाई जोड्नु पर्ने बताएका छन्। अन्तर्राष्ट्रिय नेपाली साहित्य समाज नेपाल च्याप्टरको प्रदेश २ का आजीवन सदस्यहरूको भेलालाई जनकपुरधाममा सम्बोधन गर्दै उनले भाषिक एकता खोज्न साहित्यकारलाई आग्रह गरे।

उनले नेपालका भाषाभाषीबीच विखण्डन भएकोले त्यसलाई जसरी भएपनि जोड्न सक्नुपर्ने, भाषा जोड्न सके भावना जोडिने भावना जोडिए मात्र समग्र नेपालभित्रका भाषाभाषीको विकास हुने बताए। कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि डा. विमललाई दोसल्ला ओढाएर सम्मान-पत्रसहित सम्मान समेत गरियो। भाषा साहित्यका धरोहर भन्दा अघोजकले आफू ना कवितात्मक अभिव्यक्तिसहित

विमललाई सम्मान गरे।

कार्यक्रममा वेदहरि पोखरेल अर्थात् वीपी विद्वोहीद्वारा लिखित 'द्विपल्लव' कविता सङ्ग्रह, राजेश्वरी काफ्लेद्वारा लिखित 'प्रश्न किन ?' कविता संग्रहको लोकार्पण पनि गरिएको छ।

साहित्यकारहरूले समसामयिक परिस्थितिमा आधारित विभिन्न रचना वाचन गरेका थिए।

अनेसासले नवगठित प्रदेश २ का पदाधिकारी र आजीवन सदस्यलाई प्रमाणपत्र सहित स्वागतको साथै सफल कार्यकालको लागि शुभकामना समेत दिए। जनकपुरको वातावरणीय पक्षलाई सुधार गरेर विश्व साहित्यमा मैथिली भाषालाई पनि चिनाउनु पर्नेमा साहित्यकारहरूले जोड दिएका थिए।

जनकपुर दिनप्रतिदिन फोहोर बन्दै गएकोमा सुधार गर्नुपर्ने, नेपालका सबै भाषाको विकास गर्न एकले अर्को भाषा जोड्न सकिने गरी प्रयास गर्न सकिनुपर्ने, जनकपुर ज्ञानगुनको प्राचीन राजधानी भएकोले साहित्यमा यसको महत्वपूर्ण योगदान रहेको चर्चा गरियो।

कार्यक्रममा डा. राजेन्द्र विमल, अनेसास नेपाल च्याप्टरकी अध्यक्ष सन्ध्या पहाडी, उपाध्यक्ष गीता मैनाली, उपाध्यक्ष राजेन्द्र केसी, महासचिव ऋषभदेव घिमिरे, तोयाराज घिमिरे, काशीकान्त भा, महेश्वर मिश्र, विजयदत्तमणि, सुजित भा, राधा कोइराला केशवप्रसाद पौडेल, वेदहरि पोखरेल, राजेश्वरी काफ्ले, प्रविणा पल्लवी, मीना देवकोटा, नारायणप्रसाद अधिकारी, भोगेन्द्रलाल कर्ण लगायतले छोटो मन्त्र्य सहित आफ्नो रचना वाचन गरेको थियो।

सेवा सुविधा मागदै मुख्यमन्त्रीलाई ज्ञापन

टुडे एक्सप्रेस / जनकपुरधाम

अखिल नेपाल सरकारी अस्थायी तथा ज्यालादारी कर्मचारी श्रमिक संघले सेवा सुविधा मागदै मुख्यमन्त्री लालबाबु राउतलाई सोमवार ज्ञापनपत्र बुझाएको छ। विभिन्न ८ बुँदे मागसहित कर्मचारी संघले मुख्यमन्त्रीलाई ज्ञापनपत्र बुझाएको हो।

कर्मचारीहरूलाई योगदानमूलक सामाजिक सुरक्षा (विमा, अवकाश कोष) योगदानमूलक सामाजिक सुरक्षा (उपदान, उपचार खर्चको प्रवन्ध) हनुपर्ने मागसहित ज्ञापनपत्र बुझाएको कर्मचारी संघले जनाएको छ। ज्ञापन पत्रमा सरकारले बजेटमा नै सम्पूर्ण अस्थायी तथा करार कर्मचारीहरूलाई योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गराउने घोषणा गरेको

जिकिर गरिएको छ। यस्तै, सर्वोच्च अदालतले पनि आदेश दिइसकेको अवस्थामा कार्यान्वयन नहुँदा अधिकार हनन भएको ठहर गरिएको छ। ज्ञापन पत्र बुझाउँदै कर्मचारीहरूले मुख्यमन्त्री राउतलाई संघ सरकारको निर्णय र सर्वोच्चको आदेश कार्यान्वयनका लागि न्यायोचित पहल गरिदिन आग्रह गरेका थिए।

प्रहरी हस्तक्षेपका बाबजुद मशाल जुलुस

टुडे एक्सप्रेस / रौतहट

प्रहरीको हस्तक्षेपका बाबजुद नेकपा प्रचण्ड-माधव समूहले रौतहटको छुट्टै तीन स्थानमा मशाल जुलुस प्रदर्शन गरेको छ। संसद विघटन र असंवैधानिक नियुक्तिविरुद्ध प्रचण्ड-माधव समूहका नेता कार्यकर्ताहरूले सोमवार रौतहटको सदरमुकाम गौर, चन्द्रनिगाहपुर र गरुडामा मशाल जुलुस प्रदर्शन गरेका हुन्।

प्रदर्शनमा उत्रेका नेता कार्यकर्ताले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीविरुद्ध

चर्का नारा लगाए। प्रदर्शनकारीलाई प्रहरीले लखेट्ने प्रयास समेत गरेको थियो। यद्यपि प्रदर्शनकारीहरू बौद्धे मशाल जुलुस प्रदर्शन गरे। नेकपा केन्द्रिय सदस्य समीर भट्टराईले चन्द्रनिगाहपुर र प्रदेश कमिटी सदस्य शम्भु साहले गौरमा प्रदर्शनको नेतृत्व गरे। उनीहरूले संसद पुनस्थापना र असंवैधानिक नियुक्ति खारेज नभएसम्म निरन्तर आन्दोलन गर्ने चेतावनी समेत दिएका छन्।

तस्करीका समान बरामद

टुडे एक्सप्रेस / जनकपुरधाम

धनुषा प्रहरीले तस्करीको समान बरामद गरेको छ। जनकनन्दिनी गाउँपालिका २ हुलाकी राजमार्गबाट तस्करीको अन्दाजी ८० हजार पाँच सय मूल्य बराबरको लताकपडा बरामद गरेको प्रहरीले जनाएको छ। बरामद भएको समान वेवारीसे अवस्थामा फेला परेको धनुषाका प्रहरी नायव उपरीक्षक मकेन्द्र मिश्रले जानकारी दिए। सामान आवश्यक कारवाहीका लागि भन्सार कार्यालय जनकपुरमा बुझाएको प्रहरी नायव उपरीक्षक मिश्रले जनाए।

बिगो मुद्दाका वृद्ध पक्राउ

टुडे एक्सप्रेस / धनुषा

प्रहरीले बिगो मुद्दामा फरार भएका एक वृद्धलाई पक्राउ गरेको छ। पक्राउ पर्नेमा नगराई नगरपालिका ६ का ८० वर्षीय राम विलास साह रहेका छन्। प्रहरीका अनुसार साहलाई जिल्ला अदालत धनुषाले बिगो मुद्दामा ६ महिना कैदको फैसला

सुनाएको थियो। त्यसपछि उनी फरार भएका थिए। अदालतले पक्राउ पूर्ण जारी गरेपछि पक्राउ गरेको धनुषाका प्रहरी नायव उपरीक्षक मकेन्द्र मिश्रले जानकारी दिए। धनुषा जिल्ला अदालतमा उपस्थित गराएपछि साहलाई कारागार पठाउने आदेश दिएको छ। उनलाई सिन्धुली कारागार पठाइएको प्रहरीले जनाए।

टुडे एक्सप्रेस / बैतडी

मृतावस्थाका भेटिएकी बैतडीको दोगडाकेदार गाउँपालिका-७ चडेपानीकी १७ वर्षीया किशोरी भागरथी भट्टको शव परीक्षण रिपोर्ट आएको छ। जिल्ला अस्पताल बैतडीले जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडीलाई आज बुझाएको रिपोर्टमा भागरथीको बलात्कारपछि हत्या गरिएको उल्लेख गरिएको छ।

र चोटपटक भएको तथा योनीबाट रगत बगेको र घाँटी निमोडिएको थियो। बलात्कारपछि हत्या भएको पुष्टि भएसँगै प्रहरीले अपराधी पत्ता लगाउने कामलाई तीव्र बनाएको जनाएको छ। घटना भएको दिन उक्त बाटो भएर हिँड्नुले गर्ने व्यक्ति, सवारी साधनमा आवतजावत गर्ने व्यक्ति र शंका लागेका व्यक्तिहरूलाई सोधपुछको काम भइरहेको खोचलेक प्रहरी चौकीका इन्चार्ज मोती वमले जानकारी दिए।

भने शव बुझ्न मानेका छैनन। बलात्कारपछि हत्या भएको र हत्यारा पत्ता नलाग्दासम्म शव नबुझ्ने भागरथीका काका शिवराज भट्टले बताए। भागरथीको शव परीक्षणको कार्य शनिवार सकिएको थियो। भागरथी दोगडाकेदार गाउँपालिका-३ श्रीकोटस्थित सनातन धर्म माविमा अध्ययनरत रहेकी थिइन्।

सो रिपोर्टअनुसार भागरथीको बलात्कारपछि हत्या भएको पुष्टि भएको बैतडीका प्रहरी प्रमुख प्रहरी नायव उपरीक्षक नारायणप्रसाद अधिकारीले जानकारी दिए। यसअघि घटनास्थलको प्रकृति हेर्दा बलात्कारपछि हत्या भएको आशंका गरिएको थियो। माघ २१ गते विद्यालय गएको भागरथी साँझसम्म पनि घर नफर्केपछि खोजतलास गर्दै जाँदा माघ २२ गते घर नजिकैको लवलेक जङ्गलमा विभत्स अवस्थामा फेला परेकी थिइन्। भागरथीको शरीरका विभिन्न अङ्गमा निलडाम

'भागरथीका आफन्तसँग सोधपुछ गर्नाका साथै शंकास्पद व्यक्तिमाथि निगरानी बढाएर सूक्ष्म अध्ययन गरिरहेका छौं', उनले भने, 'शंकास्पद व्यक्तिलाई सोधपुछ गर्ने काम भइरहेको छ, यसमा स्थानीय बासिन्दाको पनि सहयोग आवश्यकता छ।' यस्तै किशोरीको भेजाइनुले स्वाव परीक्षणका लागि राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशाला काठमाडौं पठाइएको छ। यता शव परीक्षण भएको ३ दिनसम्म पनि आफन्तले

हत्यारा पत्ता लगाउन प्रहरी परिचालन घटनालाई गम्भीर रूपमा लिइएकाले सम्पूर्ण शक्ति परिचालन गरी भागरथीको हत्यारा पत्ता लगाउन प्रहरीको सङ्घीय, प्रदेश, अनुसन्धान ब्युरो, जिल्लाको सम्पूर्ण शक्ति परिचालन भएको बैतडीका प्रहरी प्रमुख प्रहरी नायव उपरीक्षक नारायणप्रसाद अधिकारीले जानकारी दिए। विभिन्न कोणबाट अध्ययन र अनुसन्धान भइरहेको छ, उनले भने, 'अपराधीलाई जुनसुकै हालतमा पत्ता लाग्छ, हाथसँचै जनशक्ति यसै घटनामा केन्द्रित छ।'

पृष्ठ १ बाट क्रमशः...

नक्कली... साथबाट नक्कली नोट र खैरो हिरोइन बरामद भएको हो। प्रदेश प्रहरीका अनुसार सिंहको साथबाट १ हजार दरको नेपाली नक्कली

नोट १९२ थान (एक लाख ९२ हजार) र खैरो हिरोइन ३ ग्राम बरामद भएको छ। जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्सा र वडा प्रहरी कार्यालय श्रीपुरबाट

शीत-लहरको समयमा विसो को कारण मानिसको मृत्युसमेत हुन सक्छ त्यसैले

- न्यायो कपडाको जोहो समयमै गरौं।
- शीत लहरको समयमा घरबाहिर खुला स्थानमा धेरै समय नबिताऔं, घरबाहिर निस्कनुपरेमा वा धेरै समय बिताउनु पर्ने भएमा न्यानो कपडालगाऔं।
- रातको समयमा सिरक, कम्बल जस्ता न्यानो ओढ्ने गरौं।
- धरमिन्न राति सुत्दा शरीरका साथै अनिवाय रूपमा छानि तथा टाउको ढाक्ने प्रबन्ध मिलाऔं।
- शीत लहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राख्ने गरौं, र टाउकोलाई चिसोबाट जोगाउने कार्य गरौं।
- चिसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक तातो खाने कुराहरू खाने बानीको विकास गरौं।
- बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती महिला तथा बिरामीहरूको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाउदै बालबालिकाहरूलाई न्यानो अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाऔं
- चिसोको कारण बिरामी भएमा तत्कालै नजिकको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरुन्त उपचारको लागि जाने बानीको विकास गरौं।
- शीत लहर चलेको बेलामा पाल्नु पशुपक्षीलाई सकेसम्म खुल्ला स्थानमा चराउन नलैजाऔं। गोठ/टहरामै/राखेर पर्याप्त घाँस/पराल र दाना दिने व्यवस्था मिलाऔं।
- चिसोका कारण पशुपक्षी बिरामी भएमा नजिकैको शुभ चिकित्सालयमा तुरुन्तै सम्पर्क गरी औषधोपचार गर्न लैजाऔं।
- कोठाभित्र आगो बाली तातो पादा पर्याप्त भेटिलेसको व्यवस्था मिलाउनु नभुली।

नेपाल सरकार
रामगोपालपुर नगरपालिका
नगर कार्यालयको कार्यालय
प्रदेश नं. २, नेपाल

शीत-लहरको समयमा विसो को कारण मानिसको मृत्युसमेत हुन सक्छ त्यसैले

- न्यानो कपडाको जोहो समयमै गरौं।
- शीत लहरको समयमा घरबाहिर खुला स्थानमा धेरै समय नबिताऔं, घरबाहिर निस्कनुपरेमा वा धेरै समय बिताउनु पर्ने भएमा न्यानो कपडालगाऔं।
- रातको समयमा सिरक, कम्बल जस्ता न्यानो ओढ्ने गरौं।
- धरमिन्न राति सुत्दा शरीरका साथै अनिवाय रूपमा छानि तथा टाउको ढाक्ने प्रबन्ध मिलाऔं।
- शीत लहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राख्ने गरौं, र टाउकोलाई चिसोबाट जोगाउने कार्य गरौं।
- चिसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक तातो खाने कुराहरू खाने बानीको विकास गरौं।
- बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती महिला तथा बिरामीहरूको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाउदै बालबालिकाहरूलाई न्यानो अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाऔं
- चिसोको कारण बिरामी भएमा तत्कालै नजिकको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरुन्त उपचारको लागि जाने बानीको विकास गरौं।
- शीत लहर चलेको बेलामा पाल्नु पशुपक्षीलाई सकेसम्म खुल्ला स्थानमा चराउन नलैजाऔं। गोठ/टहरामै/राखेर पर्याप्त घाँस/पराल र दाना दिने व्यवस्था मिलाऔं।
- चिसोका कारण पशुपक्षी बिरामी भएमा नजिकैको शुभ चिकित्सालयमा तुरुन्तै सम्पर्क गरी औषधोपचार गर्न लैजाऔं।
- कोठाभित्र आगो बाली तातो पादा पर्याप्त भेटिलेसको व्यवस्था मिलाउनु नभुली।

नेपाल सरकार
सोनमा गाउँपालिका
गाउँ कार्यालयको कार्यालय
प्रदेश नं. २, नेपाल